

The Snow Leopard

हिउँचिपुवा

वार्षिक पत्रिका

अंक २, मंसिर २०७२

(Volume 2, December 2015)

Pallas's Cat

Discovered in Nepal !

Snow Leopard

Environmental Camp

Sherpa Dress for

Snow Leopard Conservation !

Editorial

The Snow Leopard – an educational annual magazine is the product of Nepal's Snow Leopard Scouts, the youth from lower and higher secondary schools, who create arts and write about nature and wildlife during snow leopard environmental camps and other outdoor activities. These creative arts, visceral poems, and illustrative essays reflect students' observations, feelings and empathy toward snow leopard, other associated wildlife, and nature at its entirety. The Snow Leopard Scouts Program an environmental initiative supported by the Snow Leopard Conservancy (Nepal Program) and National Trust for Nature Conservation trains and mobilizes young students to protect snow leopard and biodiversity of the high mountains of Nepal. The program's long-term goal envisages urban and rural youth committing themselves to serve as the environmental stewards, alongside their parents, peers and other community members.

The magazine in addition contains writings of topics related to snow leopard and environment as a whole to make it more informative.

At its entirety, the contribution is meant to bring about environmental awareness and appreciation by showing that biodiversity is essential, the top predator (snow leopard) matters, and that flora and fauna have intrinsic values, and that they together lift our spirits and nurture our souls and protect us, the human. Environmental education is essential to stem current dramatic biodiversity loss, and we believe that young age is considered the key period for developing awareness and positive attitudes toward the nature.

Snow leopard is a top predator in Asia's Himalayan ecosystem. A familiar metaphor for nature is the pyramid of life, with large predators living at the peak. The ecological impact of the presence or absence of top predators cascading through the network of varieties of life is surprisingly complex, but one thing is becoming increasingly clear: biological diversity increases when top predators (in our case the snow leopard) are present. Through this, and subsequent issues of The Snow Leopard magazine, we wish to deliver this central message to our readers.

We hope that you will find this issue of The Snow Leopard magazine informative, entertaining, and educational.

सम्पादकीय

हिउँचिनुवा–नेपालको स्नो लेपर्ड स्काउट्सले प्रकाशन गर्ने वार्षिक शैक्षिक पत्रिका हो । यसमा निम्न माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालयहरूमा पढ्ने विद्यार्थीहरूले वातावरणीय शिविर र अन्य स्थलगत गतिविधिहरूमा भाग लिँदा प्रकृति र वन्यजन्तु सम्बन्धी सृजना गरेका कला, लेख र रचनाहरू प्रकाशित गरिन्छ । यस्ता सृजनात्मक कलाहरू, तथ्यपरक कविताहरू र सचित्र निबन्धहरूले विद्यार्थीहरूले गरेको हिउँचिनुवा, र यससँग सम्बन्धित वन्यजन्तु र समग्र प्रकृतिको अवलोकन, उनीहरूको भावना र बुझाइहरूलाई प्रतिबिम्बित गर्दछन् । नेपाल स्नो लेपर्ड स्काउट्स कार्यक्रम स्नो लेपर्ड कन्जरभेन्स (एसएलसी) र राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष (एनटिएनसि) बाट सहयोग प्राप्त एउटा वातावरणीय कार्यक्रम हो जसले उच्च हिमाली भेगका हिउँचिनुवा र जैविक विविधताको संरक्षणका लागि युवा विद्यार्थीहरूलाई तालिम दिने र परिचालन गर्ने गर्दछ । यस कार्यक्रमले शहरी र ग्रामीण भेगका युवाहरूलाई उनीहरूका बाबुआमा, साथीभाई र समुदायका अन्य सदस्यहरूसँगसँगै वातावरणको रक्षकको रूपमा काम गर्न कटिबद्ध बनाउने लक्ष्य लिएको छ ।

हिउँचिनुवा पत्रिकामा हिउँचिनुवा र वातावरणसँग सम्बन्धित विषयहरूमा विभिन्न विधामा लेखिएका रचनाहरू प्रकाशन गरिन्छन् ।

समग्रमा यस प्रकाशनले विद्यार्थीहरूमा जैविक विविधता महत्वपूर्ण छ, ठूलो शिकारी जन्तु (हिउँचिनुवा) ले हाम्रो जीवनमा अर्थ राख्दछ, हाम्रो जीवनमा वनस्पति र वन्यजन्तुको महत्व छ भन्ने जनचेतना अभिवृद्धि गर्दछ । साथै, यी सबैले हामीमा वन्यजन्तु र वनस्पतिप्रति सकारात्मक सोच ल्याउन सघाउँछ, हामीलाई आत्म सन्तुष्टि दिन्छ र वातावरणीय सचेतना ल्याउन योगदान पुऱ्याउँदछ । जैविक विविधताको नोक्सानी रोक्न वातावरणीय शिक्षा अत्यन्त आवश्यक छ र युवा उमेर चेतनाको विकास गर्न र प्रकृति प्रति सकारात्मक सोचको विकास गर्नका लागि उपयुक्त समय हो भन्ने कुरामा हामीलाई विश्वास छ ।

हिउँचिनुवा एसियाको हिमाली वातावरणीय प्रणालीको शीर्ष तहको शिकारी जन्तु हो । प्रकृतिको नियमको एक चिरपरिचित भनाई छ कि ठूला शिकारी जन्तुहरू माथिल्लो स्थानमा रहन्छन् । ठूला शिकारी जन्तुहरूको उपस्थिति र अनुपस्थितिले विभिन्न प्रकारका जीवहरूको शृंखलाको संजाल हुँदै वातावरणमा पार्ने प्रभाव हामीलाई अचम्मित पार्ने गरी जटिल छ । तथापि एउटा विषय स्पष्ट हुँदै आएको छ: ठूला शिकारी (हाम्रो सन्दर्भमा हिउँचिनुवा) जन्तुहरूको उपस्थितिमा जैविक विविधता बढ्ने गर्दछ । हिउँचिनुवा पत्रिकाको यस र आगामी अंकहरूको माध्यमबाट हामी हाम्रा पाठकहरूलाई यही सन्देश दिन चाहन्छौं ।

हिउँचिनुवा पत्रिकाको यो अंक यहाँहरूले सूचनामूलक, रमाइलो र शिक्षाप्रद पाउनु हुनेछ भन्ने हामीले विश्वास लिएका छौं ।

Snow Leopard

Environment Camp Held in Upper Mustang

Page 29

Articles/Reports

Snow Leopard Takes Care of the Crops	4
Herders' Hearts Lightened in Remote Manang	7
Conservation of Snow Leopard by Saving Credit & Scheme !	11
Snow Leopard Environment Camp	29
Rare New Images of a Wild Snow Leopard on a Kill in Nepal	32

Introduction

Animal: Blue Sheep	15
Fact About Animals	27
Introduction : Flora	28
National Trust For Nature Conservation (NTNC)	39

News

Snow Leopard Sattelite GPS Collared in Kanchanjunga !	18
Snow Leopard First time Camera Trapped in Humla!	19
Common Leopard Found at 4600m elevation!	20
Pallas's Cat Discovered in Nepal !	21
Eco-Club of Bardia Active in Turning Waste into Asset	23

Others

Photo Feature	16
Poem: Snow Leopard	18
Interview: Dr. Hem Sagar Baral	24
Student's Art	28
Interview: Karchang Gurung	35
Poem: Evolution of Living Being	37
Comic: Goat's Trick	38

The Snow Leopard magazine

Editors: Prof. Karan Bahadur Shah, Dr. Som B. Ale, Anil Adhikari | **Advisors:** Ganga J Thapa, Dr. Rodney Jackson, Betsy Mueller
English Translations: Aditya Baral, Kasi Raj Bhandari, Jay Thapa | **Coordinators:** Lal P. Gurung, Binod Basnet & Numraj Khandal
Field Assistants: Buddhi Gurung, Pema Tsering Lowa, Bheshraj Bastola | **Art works:** Raj Man Maharjan
Snow Leopard Cover Photo: SLC/ACAP **Design and layout:** Printall Email: info@printall@yahoo.com

National Trust for Nature Conservation

Khumaltar, Lalitpur, Phone 977-01-5526571, Email: info@ntc.org.np, URL: www.ntnc.org.np

Snow Leopard Conservancy

18030 Comstock Avenue, Sonoma, CA 95476, Phone 707.935.3851, URL: www.SnowLeopardConservancy.org

Snow Leopard

Takes Care of the Crops

Karan Bahadur Shah

Dolphu village is located in Karaan region of Mugu district. Only single crop of Nafal (local wheat), Buckwheat and Potato is grown annually. In the one hand, the villagers do not have adequate arable land because of the precipitous terrain, and in the other, they can grow only one crop a year. The agricultural harvest therefore is hardly enough for their annual diet. They use human waste in addition to the compost to enhance productivity. The villagers' anger is hence justified over the damage of their crops by

blue sheep, local prey of snow leopard. Blue sheep are forbidden to be hunted here for religious reason; however, the villagers can chase the animal away from their agricultural fields. But these animals can not be chased away for long; blue sheep keep coming back again to graze their crops. After all, these animals also need something to eat to survive.

This problem is a recent phenomena; meaning it did not exist five or six years ago largely because there were a few blue sheep around then. There was plenty of forage in the surrounding areas for fewer blue sheep. As a consequence of the increased number of blue sheep, the natural vegetation alone was not adequate. The villagers were worried and went to see the main Lama of the village to get rid of the problematic animals. The Lama went to the field, enchanted powerful verses from the holy book, blew the conch, and organized grand worship at the village

monastery. But all in vain, the problem remained unresolved.

We had conducted a comprehensive research study 25 years ago on snow leopard in that very region. We returned there after 22 years to study the snow leopard and its prey. We searched the possible locations for 10-12 days looking for the signs of snow leopards (pugmarks, scrapes, droppings etc.). But we were surprised to find signs indicating the existence of just two to three snow leopards in the Langu valley which is believed to have the highest density of the leopards in Nepal. These signs have been found, to my great surprise, in the region that takes two days of walk to reach from the village.

We inquired some villagers who we hired as porters and cook during the field-trip the reason behind declining number of snow leopard in the region. They were hesitant at first but later they disclosed that within last seven eight years at least eight snow leopards were killed by local poachers. Now we knew the reason behind sudden increment in the number of blue sheeps in that area.

Since the snow leopard primarily live on blue sheep, it controlled their number to natural limit. Generally speaking, a fully mature snow leopard hunts down 25-30 blue sheep in a year; therefore, the absence of eight snow leopards in the area explains the increment of more than 200 blue sheep.

Everyone agreed with me when I explained to the villagers the root cause of increasing number of blue sheep and damaging their crops. Later on the head of the village, Thondu Tamang, beamed and said, "Nepali Sir ! this Sabu (local slang for the snow leopard) is the caretaker of our crops."

There is also an interesting context for my recollection of this particular incident that took place seven years ago. A few days earlier I was in Resunga, Gulmi district in connection with a study of local wildlife. In a nearby village of Juvang, the monkeys and langurs not only damage the crops but break into the houses and eat or destroy the grains and even meals in the kitchen. A leopard (the locals call it "bagh" that is tiger) also roams around in the area and except for occasional incidents, according to villagers, it does not harm local livestock. However, whenever the leopard enters the village, the monkeys and langurs run away from the area for 10-12 days and the villagers feel relieved.

It's hard for people to believe that leopard, snow leopard and other carnivorous animals help protect our crops, but it is a fact. What we should understand that the role of each wild animal in the nature is both positive and negative to the human being. The role of some animals is not straight-forward or we do not try to understand it, but then we harbor only negative attitude towards them.

बालीनालीको हेरचाहमा हिउँचितुवा

- करन बहादुर शाह

मुगु जिल्लाको करान क्षेत्रमा डोल्फु गाउँ छ। त्यहाँ नाफल (स्थानीय गहुँ), फापर र आलुको वर्षभरिमा एउटा मात्र खेती हुन्छ। एक त वर्षभरिमा एउटै मात्र खेती हुने, अर्को त्यहाँको जमिनको संरचना अत्यन्तै भिरालो भएकोले गाउँलेहरूको पर्याप्त खेतीयोग्य जमिन छैन। आफ्नो खेतबारीको उब्जनीबाट वर्ष कटाउन गाउँलेहरूलाई हम्मे हम्मे पर्छ, अतः उब्जनी बढाउनका लागि गाईवस्तुको मात्र नभएर उनीहरू मानिसको मल समेत बोकेर बारीमा प्रयोग गर्छन्। यसरी हुर्काएको बालीलाई नाउरले खाइदिँदा गाउँलेहरूलाई रिस उठ्नु स्वभाविक हो तर धार्मिक बन्देजका कारण त्यहाँ नाउर मार्न पाइदैन, धपाउन भने पाइन्छ। तर, कति धपाउने? एकछिनपछि फेरि बारीमा आइहाल्छन्, आखिर उनलाई पनि त आफ्नो पेट पाल्नु छ।

यो समस्या हालको दिनमा मात्र देखिएको हो। पाँच छ वर्ष पहिले थिएन किनकी त्यसवेला नाउरहरू थोरै थिए। ती नाउरहरूलाई वरिपरिको प्राकृतिक आहार नै पर्याप्त थियो, अहिले छैन, कारण तिनीहरूको संख्या बढेको छ। गाउँलेहरू हैरान थिए र यो समस्याबाट छुटकारा पाउन चाहन्थे, अतः उनीहरूले गाउँको ठूलो लामालाई गुहारे। ती लामाले खेतबारीमा गएर मन्त्र जपे, शंख फुके र गाउँको गुम्बामा ठूलो पूजा गर्न लगाए, तर समस्या यथावत रह्यो।

हामीले त्यस क्षेत्रमा २५ वर्ष पहिले हिउँचितुवा सम्बन्धी लामो र गहन अध्ययन, अनुसन्धान गरेका थियौं। हिउँचितुवा अध्ययनको सिसिलामा हाम्रो टोली २२ वर्षपछि फेरि त्यस क्षेत्रमा पुगेको थियो। हामीले १०-१२ दिन लगाएर त्यस क्षेत्रको सम्भव भएका स्थानहरूमा हिउँचितुवाको चिन्हहरू (पाइला, खोस्नेको, बिष्टा इत्यादि) खोज्यौं तर अचम्म! नेपालमा हिउँचितुवाको सबैभन्दा बढी घनत्व भएको मानिएको त्यस लांगु उपत्यकामा मुश्किलले दुई-तीनवटा हिउँचितुवाका चिन्हहरू मात्र फेला परे, ती पनि गाउँभन्दा दुई दिनको हिंडाइमा पुगिने क्षेत्रमा, यस कुराले मलाई पनि अचम्मित तुल्यायो।

हामीसँग त्यही डोल्फु गाउँका भरिया र भान्सेको रुपमा केही गाउँलेहरू कार्यरत थिए, उनीहरूसँग सो क्षेत्रमा हिउँचितुवाको संख्या घट्नुको कारणबारे छलफल गर्दा शुरुमा त उनीहरूले आनाकानी गरे, तर कुरा खोतल्दै जाँदा विगत ७-८ वर्षको दौरानमा गाउँकै चोरी शिकारीहरूले कम्तीमा

पनि आठवटा हिउँचितुवाहरू मारेको खुलाशा गरे। अतः त्यस क्षेत्रमा अप्रत्यक्ष रुपमा नाउरको संख्या बढ्नुको कारण हामीले थाहा पाई हाल्यौं।

त्यस क्षेत्रमा हिउँचितुवाको मुख्य आहार नाउर नै भएकोले तिनको संख्या चाहिने भन्दा बढी बढ्न नदिनुमा हिउँचितुवाको ठूलो भूमिका थियो। वर्षभरिमा एउटा वयस्क हिउँचितुवाले २५-३० नाउर मारेर खान्छ, अतः त्यहाँ आठवटा हिउँचितुवा घट्नुको मतलब २०० भन्दा बढी नाउर बढ्नु हो, जुनकुरा त्यहाँ स्पष्ट देखिएको पनि थियो।

मैले डोल्फु गाउँमा आएर नाउरको संख्या बढेर स्थानीय बालीनालीमा नोक्सान पुऱ्याउनुको मुख्य कारण गाउँलेहरूलाई बताउँदा न पत्याउने कोही थिएन। पछि त त्यस गाउँका मुखिया थोण्डु तामाडले हाँस्दै भने, 'नेपाले साब यो साबु (स्थानीय भाषामा हिउँचितुवालाई गरिने सम्बोधन) ता हाम्रो खेतीको हेरालो पो रहेछ'।

तपाईंहरू सामु प्रस्तुत सात वर्ष अघि घटित यो घटना सम्झनुको पनि एउटा रोचक प्रसंग छ। केही दिन अघि मात्र म गुल्मी जिल्लाको रेसुङ्गा क्षेत्रमा स्थानीय वन्यजन्तुको अध्ययनको सिलसिलामा पुगेको थिएँ। त्यहीँको जुँगांग गाउँमा बाँदर र लंगुरले खेतहरूमा भएको बालीनालीलाई मात्र नभएर घरभित्र समेत पसेर अनाज र भान्सामा पकाएर राखेको खाना समेत खाइदिने र नष्ट गरिदिने गरेर धेरै दुःख दिने गरेको रहेछ। त्यही क्षेत्रमा एउटा चितुवा (स्थानीयले बाघ भन्ने गरेको) पनि समय समयमा आउँदो रहेछ। केही सानातिना घटना बाहेक चितुवाले स्थानीय गाईवस्तुलाई खासै नमार्ने, तर चितुवा जब सो क्षेत्रमा आउँदो रहेछ बाँदर र लंगुरहरू १०-१२ दिनका लागि त्यहाँबाट 'टाप' कस्दा रहेछन् र गाउँलेहरू हाइसन्चोको अनुभव गर्दा रहेछन्।

चितुवा, हिउँचितुवा जस्ता मांसाहारी वन्यजन्तुले बालीनालीको यसरी संरक्षण गरेको सुन्नेले नपत्याउलान्, तर यो यथार्थ हो। हामीले बुझ्नुपर्ने कुरो के हो भने प्रकृतिमा भएको प्रत्येक वन्यजन्तुले मानव जातिका लागि राम्रो र नराम्रो दुवै भूमिका खेलेको हुन्छ, कतिपयको हामीलाई देखिँदैन वा कतिपयको हामीले बुझ्ने कोसिस गरेका हुँदैनौं, फलतः केही वन्यजन्तुप्रति हाम्रो सोचाई सधैं नकारात्मक मात्र हुन्छ!

Photo: SLC/ACAP

Herders' Hearts **LIGHTENED IN** **Remote Manang**

– Som B. Ale

Predator-proofing livestock corrals with traditional fencing materials can be cost prohibitive in most areas of the snow leopard range, Snow Leopard Conservancy is beginning trials with electronic deterrent devices as a more efficient alternative. Trials are currently underway using Predator Guard and Foxlights in Nepal, Mongolia, and India.

“Foxlight scared the hell out of snow leopard that night!” says Kunga Gurung, a yak herder from Manang, a remote village in the Himalaya of Nepal. Kunga, 48, is confident that Foxlight, an electronic wildlife

deterrent manufactured in Australia, can deter snow leopards from his nighttime goth (corral).

“This year let’s test-install Foxlights in Annapurna,” advised Rodney Jackson, director of Snow Leopard Conservancy, before I left the U.S. to conduct field work in Nepal. Twenty Foxlights donated by Ian Whalan (Foxlights International, Australia) travelled with me to Nepal. So far we have deployed 11 Foxlights and plan to install more soon.

I was excited to install these specially designed wildlife deterrents that may offer a real panacea to mitigate people-wildlife (snow leopard) conflicts. I read about Foxlight with interest that the intermittently flashing colorful lights send a strong signal of human presence to wild predator, thereby instilling a behavioral response in them to avoid a potentially risky area.

Snow leopard is considered notorious by herders as they, at times, enter poorly built or open corrals and raid yaks and other livestock, often killing numerous animals. The market value of a well grown yak is over \$1000 today! So, imagine a herder's reaction when a snow leopard kills his yak. The electronic predator deterrents, if mounted properly, could be effective devices in keeping snow leopards away from highland corrals at night.

It's a nightmare for herders and farmers when snow leopards begin to frequent their corrals at night.

"We have to stay awake the whole night when pangje (the snow leopard) is around," says Sonam Tshering Gurung, a yak herder from Manang. "Throughout the night we must make a fire and holler to scare the beast off. But one cannot stay awake the whole night. When we go for a brief sleep hoping that pangje had gone elsewhere, that's exactly when it attacks wounding or killing our livestock."

We installed one Foxlight at 4,300 m in Kunga Gurung's corral in Kerken, then walked for five hours to reach Yak Kharka on the way to Throng-La pass. The next day, we installed another in Sonam Gurung's goth at 4,100 m. Now with the deployment of predator deterrent devices, hope is raised among alpine herders.

Kunga, the owner of 40 yaks, visibly expressed his happiness when he saw me later when we were both in Manang village. "That evening," Kunga began,

"when your team left after installing the Foxlight, two snow leopards actually came to hunt our yaks!" He explained further, "The yaks were uncomfortable, alarmed, and clearly vigilant, frequently staring toward the nearby cliffs. But we did not know that evening whether snow leopards were lurking by..."

Kunga later knew that yaks were uneasy because they had smelled the snow leopard on the cliff. One of the fellow herders, who was descending down to the village, informed Kunga that he had actually encountered two snow leopards just 200 meters away from Kunga's makeshift corral but on the other side of the cliff.

"What a surprise ! Though that night snow leopards did not dare come near to our goth!" Kunga excitedly shared. "The Foxlight did scare the hell out of them! That was just amazing!" Kunga clearly sounded happy.

He described the Foxlight to me. "As night fell, the Foxlight emitted all kinds of rays, at times it sent a normal light ray, the other times, it emitted a kind of rainbow rays, while still other times it shed blue light. It did not shine constantly like the moon," he said. "You know snow leopards are used to the moonlight, so they are not scared of constantly shining solar light if you have one installed in your goth.

"Foxlight is good as it does not constantly shine," he said. Kunga is confident that Foxlight did deter night snow leopards from his alpine corrals that night.

There are over 35 goths across Manang valley (an area of 600 square km), each with some 30 to 40 yaks. Herders from the villages in the valley graze their yaks in different pastures, spending at most three months at a time in a pasture.

Kunga believes each goth should have a Foxlight or other effective deterrent device.

"I tell you, there is no way that snow leopards dare come to those goths at night," he clarifies. "Nobody will be angry at snow leopard because there is no way that leopards would take a risk visiting our goth as long as Foxlight is at work. There won't be any tension between the snow leopard and herders."

"During the day, we must guard our livestock but at night Foxlight will guard them!" Kunga concluded.

“ Foxlight scared the hell out of snow leopard that night!” says Kunga Gurung, a yak herder from Manang, a remote village in the Himalaya of Nepal. Kunga, 48, is confident that Foxlight, an electronic wildlife deterrent manufactured in Australia, can deter snow leopards from his nighttime goth (corral). ”

Photo: Dinesh Dangol/SLC

दुर्गम मनाङमा गोठालाहरूको मन प्रफुल्ल भयो

- सोम बहादुर आले

परभक्षी वन्यजन्तुहरूबाट घरपालुवा जनावरलाई जोगाउन बनाइएका परम्परागत गोठहरू उच्च हिमाली भेगमा निकै महंगो हुन सक्छन् । परभक्षी वन्यजन्तुहरूबाट सुरक्षा गर्ने विद्युतीय प्रतिरोधात्मक उपकरण फक्सलाइटलाई बढी प्रभावकारी विकल्पका रूपमा नेपाल, मङ्गोलिया र भारतमा परिक्षण प्रयोग भइरहेको छ ।

त्यस रात फक्सलाइटले हिउँचितुवालाई मज्जाले डरिएर भगायो ! कुंगा भन्छन् । उनी नेपालको हिमाली भेगको मनाङ स्थित एक दुर्गम गाँउका चौँरी गोठाला हुन् । ४८ वर्षिय कुंगा अष्ट्रेलियामा बनेको विद्युतीय प्रतिरोधात्मक उपकरण (फक्सलाइट) ले आफ्नो गोठबाट हिउँचितुवालाई भगाउने कुरामा ढुक्क छन् ।

‘यस वर्ष अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रमा फक्सलाइट परीक्षण गरौं,’ म फिल्डवर्क (स्थल कार्य) का लागि अमेरिकाबाट नेपाल जान लाग्दा स्नो लेपर्ड कन्जरभेन्सका निर्देशक रङ्नी ज्याक्सनले मलाई सुभाष दिएका थिए । फक्सलाइट इन्टरनेशनल अष्ट्रेलियाका आयन वाहलनले निशुल्क उपलब्ध

गराएका बीसवटा फक्सलाइट लिएर म नेपाल आएँ । अहिलेसम्म हामीले ११ वटा फक्सलाइट जोडिसक्यौं र अरु चाँडै नै जोड्ने योजनामा छौं ।

मानिस र वन्यजन्तु (हिउँचितुवा) बीचको द्वन्द्व चमत्कारी बुटिले भै समाधान गर्न विशेष रूपले डिजाइन गरिएका यी उपकरणहरू जडान गर्दा म निकै उत्साहित थिएँ । बेला बेलामा चम्किने रङ्गीन बत्तीहरूले परभक्षी वन्यजन्तुलाई मानिसको उपस्थितिको बलियो संकेत दिन्छ र उनीहरूलाई सम्भाव्य जोखिमयुक्त क्षेत्रतीर नजान उत्प्रेरित गर्छ ।

उच्च हिमाली भेगका गोठालाहरू हिउँचितुवालाई नोक्सानी गर्ने हिंश्रक वन्यजन्तुको रूपमा लिन्छन् किनकी कहिलेकाँही कमजोर वा खुल्ला गोठ भित्र छिरेर यसले चौँरी र अन्य घरपालुवा जनावर माथि अन्धाधुन्द आक्रमण गर्छ र धेरै जनावरलाई मारिदिन्छ । एउटा वयस्क चौँरीको बजार मूल्य अहिले झण्डै १ लाख रुपैयाँसम्म पर्छ । त्यसैले हामी अनुमान गर्न सक्छौं जब हिउँचितुवाले गोठालाको चौँरी मार्छ उसको मनमा कस्तो बिच्छ होला । राम्रोसँग जडान गरेको खण्डमा

फक्सलाइट उच्च हिमाली भेगका गोठहरूबाट रातको समयमा हिउँचितुवा भगाउने प्रभावकारी औजार हुन सक्दछ ।

वस्तु हेरालु र किसानहरूको लागि हिउँचितुवा रातमा उनीहरूका गोठमा आउनु एउटा नराम्रो सपना जस्तै हुन्छ ।

‘पाङ्जे (स्थानीय भाषामा हिउँचितुवा) नजिक भएको बेला त हामी रातभर सुत्दैनौं,’ मनाङ्का चौरी गोठाला सोनाम छिरिङ्ग गुरुङ्ग भन्छन् । ‘जनावरलाई डराएर भगाउन रातभर हामी आगो बाल्दै कराउँदै बस्छौं । पाङ्जे अन्त कतै गयो होला भनेर हामी एकैछिन निदायौं भने ठिक त्यसैबेला यसले आक्रमण गर्छ र हाम्रा वस्तुहरूलाई घाइते बनाउँछ वा मारछ ।’

कुंगाको ४३०० मी. को उचाइमा केर्कन खर्कको गोठमा हामीले एउटा फक्सलाइट जडान गर्‍यो र पाँच घण्टा हिंडेर थोराड ला पास जाने बाटोमा रहेको चौरी खर्क पुग्यौं । अर्को दिन ४९०० मी. को उचाइमा रहेको सोनाम गुरुङ्गको गोठमा पनि फक्सलाइट जोड्यौं ।

परभक्षी जनावरका लागि प्रतिरोधात्मक उपकरण जडान गरेको कारणले हिमाली भेगका हेरालाहरूमा केही आशा जागेको छ । चालिस वटा चौरीका धनी कुंगालाई हामीले मनाङ्ग गाँउमा भेट्दा उनी असाध्यै खुशी भए । ‘त्यो साँझ’ कुंगाले भन्न शुरु गरे ‘जब तपाईंहरू फक्सलाइट जोडेर फर्कनु भयो, दुइवटा हिउँचितुवा हाम्रो चौरी माथि आक्रमण

गर्न आएका रहेछन् । चौरीहरू असहज हुँदै लगातार नजिकै को चट्टाने भीरतिर हेर्न थाले । तर हामीलाई थाहा थिएन कि त्यस साँझ हिउँचितुवा नजिकै घुमिरहेको छ भनेर ।’

कुंगालाई पछि थाहा भयो चौरीहरू किन असजिलो मानिरहेका थिए । तिनीहरूले नजिकैको चट्टाने भीरमा रहेको हिउँचितुवाको गन्ध थाहा पाएका रहेछन् । गाउँतिर भर्दै गरेका एकजना गोठाला साथीले कुंगालाई आफूले गोठबाट २०० मीटर पर चट्टाने भीरको पारिपट्टी दुइवटा हिउँचितुवासँग जम्काभेट भएको बताएको थियो ।

‘अचम्म ! त्यस रात हिउँचितुवाहरूले हाम्रो गोठको नजिक आउने साहसै गर्न सकेनन् ।’ कुंगाले उत्तेजित स्वरमा भने । ‘फक्सलाइटले उनीहरूलाई मज्जाले डराइदियो “कस्तो गज्जब”’, त्यसो भनिँरहँदा कुंगा अत्यन्तै खुशी देखिन्थे ।

उनले फक्सलाइटको बारेमा मलाई बताए । जब रात पन्यो, फक्सलाइटले विभिन्न थरिका किरणहरू छोड्न थाल्यो, कहिले सामान्य प्रकाशको किरण, कहिले इन्ट्रेणीको जस्तो, अझ कहिले निलो प्रकाश । तर चन्द्रमा जस्तो निरन्तर चम्किने होइन’, उनले भने । तपाईंलाई थाहा छ हिउँचितुवालाई चन्द्रमाको प्रकाशको बानी परिसकेको हुन्छ त्यसैले तपाईंले गोठमा एकै प्रकारको निरन्तर चम्किने प्रकाश जडान राख्नुभयो भने यो डराउँदैन ।’

‘फक्सलाइट ठिक छ किनकी यो निरन्तर चम्किदैन’, उनले भने । कुंगा विश्वस्त छन् त्यस रात फक्सलाइटले नै हिउँचितुवालाई उनको गोठबाट भगाएको थियो ।

मनाङ्ग उपत्यकाको करिब ६०० वर्ग कि.मि. को क्षेत्रफलमा ३५ वटा गोठहरू छन् र हरेकमा ३० देखि ४० वटासम्म चौरीहरू रहेका छन् । गाँउका गोठालाहरू उपत्यकाको विभिन्न घाँसे मैदानहरूमा आफ्ना चौरीहरू चराउँछन् । एउटा घाँसे मैदानमा उनीहरू तीन महिना सम्म बिताउँछन् । हरेक गोठमा फक्सलाइट वा त्यस्तै प्रभावकारी परभक्षी जनावर प्रतिरोधात्मक उपकरण जोड्नुपर्ने कुंगाको सुझाव छ ।

‘अबदेखि कोही पनि हिउँचितुवासँग रिसाउँदैनन् किनकि फक्सलाइटले काम गरेसम्म हिउँचितुवाले राति हाम्रो गोठमा आउने जोखिम लिदैन । अब उप्रान्त गोठालाहरू र हिउँचितुवा बीचमा कुनै तनाव पनि हुने छैन ।’

अन्तमा कुंगाले निष्कर्ष निकाले, ‘दिनमा हाम्रा घरपालुवा वस्तुहरू हामीले हेर्नु पर्छ, रातपरेपछि फक्सलाइटले हेर्छ ।’

Photo: Dinesh Dangol/SLC

Photo: SLC/ACAP

CONSERVATION OF **Snow Leopard** by Saving & Credit Scheme !

– Anil Adhikari

Saving Credit Program and saving snow leopard are clearly two issues apart. One is related to the socio-economy of people and the other is concerned with biology and conservation of the endangered species. Snow Leopard Conservancy (SLC) has addressed and combined these issues together in the buffer zone of Sagarmath National Parks, and also in Tilche in Manang district in Annapurna Conservation Area. Launching of Saving Credit Program in order to conserve snow leopard adds a new paradigm in predator conservation initiative. Primary objectives of this initiative are to create awareness among the locals that the snow leopard is our asset thus provide an impetus to preserve it, and support the livelihood of the local people in the mean time. SLC has joined

hands with the buffer zone of Sagarmath National Parks and National Trust For Nature Conservation - NTNC's Annapurna Conservation Area Project to implement the program.

In this initiative, local members contribute from one hundred to five hundred rupees a month as their savings, obtain loan to initiate income generating enterprises, and repay it on time. The group keeps the book of accounts, audits them, and calculates the profit at the year end. The dividend is distributed among the members. Twenty-five percent of the total profit is divided into two parts: 15% and 10%. The 15% is spent towards damage compensation caused by snow leopard and some other conservation activities that are identified by the villager themselves. For instance, in Thamo of Namche Village Development Committee's Savings and Credit Management Committee has decided to compensate Rs. 1000 for a calf and Rs. 2000 for an adult yak killed by the snow leopard. The rest 10% goes to the local school for undertaking extra curricular activities such as essay and art competition on snow leopard

Photo: Som B. Ale/SLC

and other wildlife. While such initiative has created opportunities of the discourse on snow leopard at the community level, the local people have also begun to understand the importance of the animal.

Thame, Thameteng and Thamo of Namche VDC in Sagarmatha, Photrse of Khumjung and Tilche of Manang are the villages with good snow leopard population. These villages are also the transit points on the trekking route. The major occupations of the locals here are farming, animal husbandary and hotel business. People in all the five villages refrain and feel embarrassed in borrowing money, it still exist in some places. But the local leaders and successful hotel entrepreneurs like Lakpa Chhamji from Thameteng, Mingma Rita Sherpa from Thame, and Angmaya from

Thamo did exemplary job by taking loan themselves and encouraging the other members of their group to take loans to improve their livelihood. "People around here are used to save money now because of the Savings and Credit Program" said Dr. Lhakpa Norbu Sherpa, the local resident and former Chief Conservation Officer of Sagarmatha National Park. The local people, according to him, are aware of the importance of saving, have started to mobilize the loans and all this has sent a positive message towards snow leopard in the community.

The SLC has created awareness among these communities on the issues of savings, credit, income generation and snow leopard conservation by investing relatively small amount of money. The communities are making a progress in spite of the small investment.

According to the internal audit of SLC in 2014, over Rs. 114,000 was allocated by these groups for conservation activities in the Sagarmath region. The seed capital money of Rs. 200,000 granted by SLC to each group in 2010 now enable them to transaction of a million rupees each year. Padam Gurung, chairman of Tilche Snow Leopard Saving and Credit Management Group also said that they will give continuation to the group. "There is no question of discontinuation of the program; there will be prosperity for the community and conservation of the endangered snow leopard" he said.

Photo: Anil Adhikari/SLC

बचत तथा ऋण कार्यक्रमबाट हिउँचितुवा संरक्षण !

- अनिल अधिकारी

बचत तथा ऋण कार्यक्रम र हिउँचितुवा नितान्त भिन्दाभिन्दै विषयवस्तुहरू हुन् । एउटा मानिसको आर्थिक र सामाजिक विषयसँग सरोकार राख्छ अर्कोले संकटापन्न वन्यजन्तुको जीवशास्त्र र संरक्षणसँग । स्नो लेपर्ड कन्जरभेन्सी (एसएलसी) ले यी दुई भिन्न कुराहरूलाई एक अर्कासँग मिलाउने प्रयासको थालनी गरेको छ सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्र र अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रको तिल्वे मनाङमा । हिउँचितुवा संरक्षणका लागि गरिएको बचत तथा ऋण कार्यक्रम शिकारी वन्यजन्तुहरूको संरक्षणमा नौलो आयाम हो । स्थानीयलाई हिउँचितुवा हाम्रो हो, यसलाई जोगाउनु पर्छ भन्ने चेतना अभिवृद्धि गराउँदै उनीहरूको जीविकोपार्जनमा सहयोग गर्ने कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य हो । कार्यक्रम चलाउन एसएलसीले सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज र मध्यवर्ती समिति एवं राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषको अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र आयोजनासँग हातेमालो गरेको छ ।

स्थानीय जनतालाई समूहमा आवद्ध गरेर थालिएको कार्यक्रममा एकातिर सदस्यहरूले समूहमा बसेर मासिक एकसय देखि पाँचसयसम्म बचत गर्छन्, बचत समूहबाट आयमूलक कामका लागि ऋण लिन्छन्, समयमै ऋण तिर्छन् । समूहले आर्थिक कारोबारको हिसाबकिताब राख्छन् र आर्थिक वर्षको अन्तमा समूहको लेखापरिक्षण गरी कूल नाफाको हिसाब किताब निकालिन्छ । सदस्यहरूले लाभांश पाउँछन् । कूल नाफाको २५% लाई १५% र १०% मा विभाजन गरिन्छ र १५% हिउँचितुवाले गाई वस्तु क्षति गरे वापत क्षतिपूर्ति र समूहले गर्ने हिउँचितुवा संरक्षण सम्बन्धी क्रियाकलापमा खर्च गरिन्छ । उदाहरणका लागि नाम्चे गाविसको ठमोस्थित हिउँचितुवा बचत तथा ऋण व्यवस्थापन समूहले हिउँचितुवाले चौरीको एउटा बाच्छा मारेमा १ हजार र वयस्क वस्तुभाउको हकमा २ हजार क्षतिपूर्ति दिने निर्णय गरेको छ । बाँकि १०% हिस्सा स्थानीय विद्यालयमा जान्छ जुन हिउँचितुवा र अन्य वन्यजन्तु विषयक निबन्ध तथा चित्रकला प्रतियोगिता जस्ता अतिरिक्त क्रियाकलापहरूका लागि खर्च गरिन्छ । यसले समुदायमा हिउँचितुवाको संरक्षणको बारेमा कुराकानीको सुरुवात गर्ने अवसर सृजना त गरेको छ, समुदायले हिउँचितुवाको महत्वको बारेमा समेत बुझ्न थालेका छन् ।

सगरमाथाको नाम्चे गाविसको थामे, थामेटेङ, ठमो, खुम्जुङको फोर्त्चे, मनाङको तिल्वे हिउँचितुवाको सङ्ख्या राम्रो भएको गाउँहरू हुन् र यिनीहरू पदयात्रा मार्गका ट्रान्जिट (एकठाउँबाट अर्को ठाउँ जाँदा बीचमा पर्ने ठाउँ) पनि हुन् । यहाँका स्थानीयहरूको मुख्य पेशा कृषि, पशुपालन र होटल व्यवसाय हो । सुरुमा मानिसहरूमा ऋण लिन हुन्न, गाउँघरमा लाज हुन्छ भन्ने भावना पाँचैवटा गाउँमा व्याप्त थियो । अहिले पनि यदाकदा छ । तर थामेटेङकी लाक्पा छम्जी, थामेका मिड्मा रिता शेर्पा, ठमोकी आङ्माया जस्ता गाउँका अगुवा एवं सफल होटल व्यवसायीहरूले ऋण लिनु नराम्रो कुरा हैन, जनजीविका सुधार्न ऋण लिन हुन्छ भनेर आफैले ऋण लिएर समूह सदस्यहरूको मनोबल र हौसला बढाउने उदाहरणीय काम गरे । 'यहाँका मानिसहरूको बचत गर्ने बानीको विकास नै बचत तथा ऋण कार्यक्रमले नै गर्दा हो', थामेका स्थानीय एवं सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्जका पूर्व प्रमुख संरक्षण अधिकृत डा. ल्हाक्पा नोर्बु शेर्पा भन्छन् । उनको बुझाइमा स्थानीय मानिसहरूले यो कार्यक्रमबाट कमसेकम बचतको महत्व बुझ्न थालेका छन्, ऋण परिचालन गर्न थालेका छन् र समुदायमा हिउँचितुवाप्रति सकारात्मक सन्देश जान थालेको छ ।

एसएलसीले यी समुदायहरूमा स-साना लगानीबाट समुदायमा बचत, ऋण, आय आर्जन, हिउँचितुवा, संरक्षणजस्ता विषयहरूका बारेमा चेतना अभिवृद्धि गर्ने कामको सुरुवात गर्‍यो । लगानी थोरै नै भएपनि समुदाय विस्तारै प्रगतिको दिशामा उन्मुख रहेको देखिन्छ ।

सन् २०१४ मा एसएलसीले गरेको समूहहरूको आन्तरिक लेखा परिक्षणमा सगरमाथाको चार समूहहरूले संरक्षण क्रियाकलापहरूका लागि रु. ११४००० भन्दा बढी छुट्याएको देखिन्छ । । सन् २०१० मा हरेक समूहलाई एसएलसीले दिएको दुई लाखको बीउ पूँजी वृद्धि भई ती समूहले वार्षिक १० लाखसम्मको कारोबार गर्न सफल भएका छन् । तिल्वे हिउँचितुवा बचत तथा ऋण व्यवस्थापन समूह अध्यक्ष पदम गुरुङ समूहलाई निरन्तरता दिने बताउँछन् । 'छाड्ने कुरै आउन्न, कार्यक्रमले समुदायको पनि उन्नति हुने, संकटमा परेको हिउँचितुवाको पनि संरक्षण हुने', उनी भन्छन् ।

Sherpa Dress for Snow Leopard Conservation !

“We have earned Rs. 68 thousand by Sherpa Dance in 2017 B.S.” said Kanchi Sherpa, secretary of Sumdurpeak Saving and Credit Management group in Thame.

Thame is one of the cultural hubs of Khumbu region. Farming, animal husbandry and tourism are the main income generating activities here. “We sing traditional song and perform Sherpa dance wearing customary dress” said Kanchi, “this promotes our culture in one hand and increases the income of our group in the other”

Sumdurpik Saving and Credit Management Group was formed by Snow Leopard Conservancy (SLC) in close association with the Buffer Zone Management Committee of Sagarmatha National Park for snow leopard conservation. In addition to this group, there are other saving and credit groups active in Thametang, Thamo and Phortse in the Khumbu region. SLC along with two groups of Thame and Phortse have jointly invested on Sherpa Cultural dresses once the groups have started to earn money from the Sherpa costumes. “SLC and our group have invested 50-50%” explained Mingma Sherpa, secretary of Khumbila Saving and Credit Management group of Phortse. Rs.750,000 has been invested to purchase 15 Sherpa cultural dress for Thame and 20 for Phortse.

Photo: Anil Adhikari/SLC

Each dress has a badge depicting “Save Leopard, Save environment”. “This promotes conservation of snow leopard as well as generates income for the group” said Mingma.

हिउँचितुवा संरक्षणको लागि शोर्पा ड्रेस

‘२०७१ सालमा शोर्पा डान्सबाट ६८ हजार कमायौं’, थामे स्थित सुन्दुरपिक बचत तथा ऋण व्यवस्थापन समूहकी सचिव कान्छी शोर्पा भन्छिन् ।

थामे खुम्बु क्षेत्रकै एउटा सांस्कृतिक थलो हो । यहाँको मुख्य आय स्रोत भनेकै कृषि, पशुपालन र पर्यटन हो । ‘हामी शोर्पा ड्रेस लगाएर विदेशी र स्वदेशी पाहुनाहरुका अघिल्लि परम्परागत गीत गाएर नाच्छौं’, कान्छी भन्छिन्, ‘यसले एकातिर संस्कृति प्रवर्द्धन हुन्छ, अर्कोतिर समूहको आय वृद्धि हुन्छ ।’

सुन्दुरपिक बचत तथा ऋण व्यवस्थापन समूह हिउँचितुवा संरक्षणका निम्ती स्नो लेपर्ड कन्जरभेन्सी (एसएलसी) ले

सगरमाथा राष्ट्रिय निकुञ्ज मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन समितिसँग मिलेर गठन गरिदिएको हो । खुम्बुमा यस बाहेक थामेदेड, ठमो र फोर्त्सेमा बचत तथा ऋण समूहहरु सकृय छन् ।

समूहले शोर्पा पहिरनबाट आम्दानी गर्न थालेपछि एसएलसी तथा थामे र फोर्त्सेका २ समूहहरुले संयुक्त रुपमा शोर्पा कल्चरल ड्रेसमा लगानी गरेको हो । ‘यसमा एसएलसी र समूहको ५०-५०% लगानी हो’, खुम्बिला बचत तथा ऋण व्यवस्थापन समूह फोर्त्सेका सचिव मिड्मा शोर्पा अर्थ्याउँछन् । जस अनुसार थामेका लागि १५ र फोर्त्सेका लागि २० वटा शोर्पा कल्चरल ड्रेसका लागि कुल ७ लाख ५० हजार रुपैयाँ लगानी भएको छ ।

हरेक ड्रेसमा हिउँचितुवा बचाऔं, पर्यावरण जोगाऔं लेखिएको व्याच रहेको छ । ‘यसले पर्यटकहरुमाभ हिउँचितुवा संरक्षणको प्रवर्द्धन भएको छ, साथै समूहको आम्दानी पनि भएको छ’, मिड्मा भन्छन् ।

Introduction

Blue Sheep

Blue Sheep (*Pseudois nayaur*) is snow leopard's primary source of food in most places in Nepal. This ungulate lives in herds and is found in the high altitudes of the Himalayan region. Sometimes a group may contain as many as 200 individuals. It is found at the altitudes ranging between 2,400m and 6,000m in the alpine grasslands and scrubland. Dopa in Nepal is considered the major habitat of the blue sheep. An adult snow leopard may kill and eat 25 to 30 adult blue sheep in a year. The body and behaviour of the blue sheep resemble both the sheep and goat species.

A blue sheep herd is composed of male, female, yearling and kids. They are classified according to the age and sex. A female blue sheep above two years of age is called adult female and a male blue sheep above two years of age is called adult male. Blue sheep above one year but less than two year is called yearling, which can be either male or female. Blue Sheep less than one year old is called kid.

The blue sheep, when smells a danger, produces a piercing whistle similar to that of a squirrel.

Photo: Tashi R. Ghale/Global Primate Network-Nepal

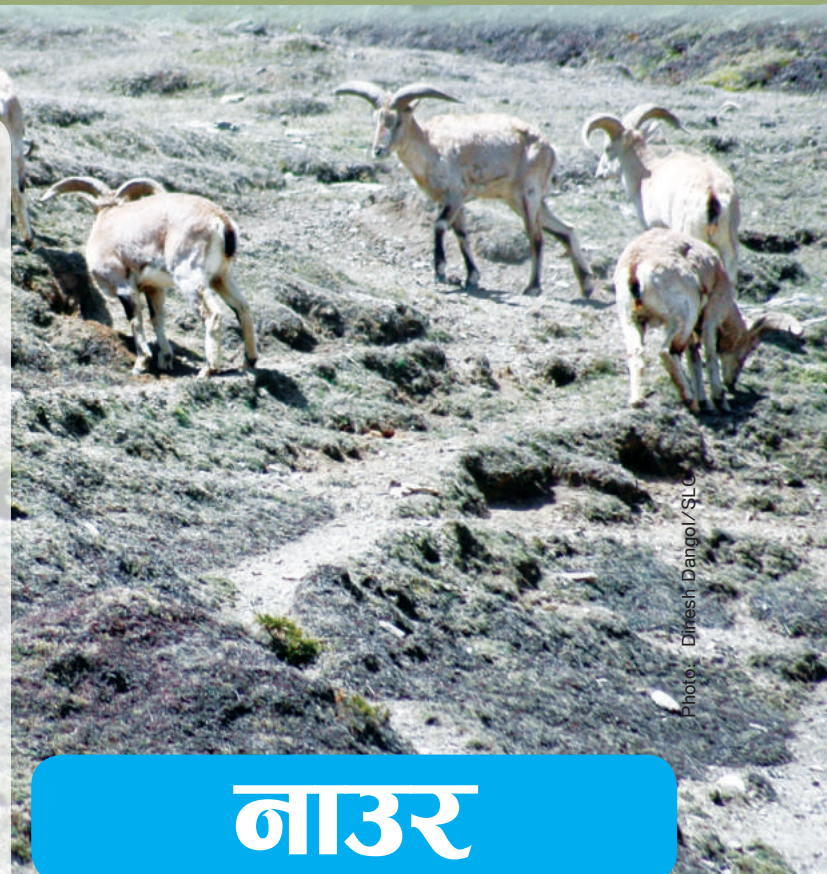

Photo: Dinesh Dangol/SLC

नाउर

नेपालको धेरै ठाउँहरूमा नाउर हिउँचितुवाको प्रमुख आहारको रूपमा भेटिएको छ । नाउर उच्च हिमाली भेकमा पाइने र बथानमा बस्ने स्तनधारी वन्यजन्तु हो । कहिलेकाहीँ नाउर एउटै बथानमा २०० को संख्यासम्म पनि भेटिन्छ । यो २४०० देखि ६००० मिटरको घाँसे मैदान र बुट्यानहरू भएको ठाउँमा पाइन्छ । नेपालमा डोल्पा क्षेत्र नाउरको बढी वासस्थान भएको क्षेत्र मानिन्छ । एउटा हिउँचितुवाले वर्षभरिमा २५ देखि ३० वटासम्म वयस्क नाउर मारेर खाने गरेको हुन्छ । नाउरको शरीर र बानी बेहोरा दुवै भेडा र बाख्री प्रजातिसँग मिल्छ ।

नाउरको बथानमा भाले, पोथी, तन्नेरी र बच्चाहरू हुन्छन् । उमेर र लिङ्गको आधारमा यिनीहरूको वर्गिकरण गरिएको हुन्छ, जस अनुसार दुई वर्ष भन्दा बढी उमेर भएको पोथीलाई वयष्क पोथी भनिन्छ । दुई वर्ष भन्दा बढी उमेर भएको भालेलाई वयस्क भाले भनिन्छ । एक वर्षभन्दा बढी र दुई वर्षभन्दा कम उमेर भएकोलाई तन्नेरी भन्ने गरिन्छ, यो भाले वा पोथी जे पनि हुन सक्छ । एक वर्ष भन्दा कम उमेर भएकोलाई बच्चा/पाठी भनिन्छ ।

नाउरले खतरा भान हुनासाथ लोखर्केले भैं चिरित-चिरित आवाज निकाल्छ ।

Snow Leopard Environment Camp Held in Upper Mustang

One day Snow Leopard Environment Camp was held in Upper Mustang on June 5, 2015 on the occasion of World Environment Day. The Snow Leopard Scouts Committee was reformed. The scouts paraded at Lo-Manthang city, with the following Environment slogans: "Seven billion dreams, one planet, consume with care", "Save the wildlife", "Stop poaching", and "Save the snow leopard, the mountain queen".

The scout members participating in the one day art and essay competition on snow leopard, its habitat and prey species.

Photo & Text : Pema Tsering

माथिल्लो मुस्ताङमा हिउँचितुवा वातावरणीय शिविर मनाइयो

विश्व वातावरण दिवस २०१५ जुन ५ को अवसरमा स्नो लेपर्ड स्काउट्सको एक दिने वातावरणीय शिविर उपल्लो मुस्ताङमा सम्पन्न भयो । उक्त कार्यक्रममा स्काउट्स समितिको पुनर्गठन गरिएको थियो । नयाँ समितिले विभिन्न नाराहरु 'सात करोड सपनाहरु, एउटा विश्व, यसको हेरचाह गरी उपभोग गर', 'वन्यजन्तुलाई जोगाऔं', 'चोरी शिकार रोक्ौं' र 'हिमालकी रानी हिउँचितुवालाई जोगाऔं' भन्दै नगर परिक्रमा गरेको थियो ।

Newly elected Snow Leopard Scout Committee members and locals participating in the rally to generate conservation awareness among local communities.

Introduction

Photo: Kamal Thapa, WWF Nepal

हिउँचितुवाबारे तथ्य

१. विश्वका १२ देश (नेपाल, चीन, भारत, भुटान, मंगोलिया, रूस, अफगानिस्तान, पाकिस्तान, काजकिस्तान, किरगिजस्तान, ताजकिस्तान, उज्बेकिस्तान) मा मात्र हिउँचितुवा पाइन्छ ।
२. विश्वभरिमा ४,५०० देखि ७,५०० सम्म हिउँचितुवा भएको अनुमान गरिएको छ ।
३. नेपालमा ३०० देखि ४०० सम्म हिउँचितुवा भएको अनुमान गरिएको छ ।
४. नेपालभरिमा शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्जको लांगु उपत्यकामा हिउँचितुवाको सबैभन्दा बढी घनत्व (१०० वर्ग कि.मि.मा १०-१२ वटा हिउँचितुवा) पाइएको छ ।
५. नेपालको शे-फोक्सुण्डो राष्ट्रिय निकुञ्जमा पाँचवटा र कंचनजंघा संरक्षण क्षेत्रमा दुइवटा हिउँचितुवाको घाँटीमा क्रमशः रेडियो ट्रान्समिटर र स्याटेलाइट ट्रान्समिटर जडान गरी तिनको अध्ययन/अनुसन्धान गरिएको छ ।
६. नेपालको राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ (१९७३) ले हिउँचितुवालाई संरक्षित वन्यजन्तुको सूचीमा राखेको छ । यसको शिकार गर्न पूर्णतः निषेध गरिएको छ । यसलाई गैरकानुनी तरिकारले मार्ने, घाइते बनाउने, यसको शरीरको कुनैपनि अङ्गलाई किनबेच गर्ने व्यक्तिलाई रु.५,००,०००/- देखि रु.१,०००,०००/- दण्ड वा ५ वर्ष देखि १५ वर्षसम्मको जेल सजाय वा दुवै प्रकारको सजायको भागिदार हुनुपर्ने छ ।

Facts About SNOW LEOPARD

1. Snow Leopard is found only in twelve countries in the world ! They are Nepal, China, India, Bhutan, Mongolia, Russia, Afghanistan, Pakistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, and Uzbekistan.
2. It is estimated that there are 4500 to 7500 Snow Leopards in the whole world.
3. In Nepal, the estimated population of Snow Leopard ranges from 300 to 400.
4. The Langu valley of the Shey Phoksundo National Park has the highest density of Snow Leopards (10 to 12 Snow Leopards per 100 square km) in Nepal.
5. In Nepal Snow Leopard related researches/ studies had been conducted by radio collaring five and satellite collaring two snow leopards in the Shey-Phoksundo National Park and Kanchenjunga Conservation Area respectively.
6. National Parks and Wildlife Conservation Act, 1973 of Nepal has enlisted Snow Leopard as one of the protected species. Hunting of Snow Leopard is forbidden by the law. Anyone found guilty of poaching, hurting Snow Leopards and trading of its parts will be punished with penalty of Rs. 500,000 to Rs. 1000,000 or 5 to 15 years of imprisonment or both.

Snow Leopard Sattelite GPS Collared in Kanchanjungha !

An adult snow leopard has been satellite GPS collared at an approx. altitude of 4,600m using GPS technology at the Yangma Village in Kanchanjungha, on 6 Jestha 2072. This is the second time such collaring has been performed on snow leopard since 2070 B.S. in Kanchanjungha region. Under the aegis of the Department of National Parks and Wildlife Conservation and with financial assistance from WWF (UK) and AHM (US), this program has been undertaken in close association with WWF Nepal, National Trust for Nature Conservation (NTNC), Kanchangjungha Conservation Area Management Council (KCAMC), Kanchanjungha Conservation Area Project (KCAP) and the local Snow Leopard Conservation Committee. The Department is planning to collar five snow leopards in Kanchanjungha area. The snow leopard collaring team, among others, included Mr. Tsheten Sherpa and Mr. Lochan Limbu of KCAMC, veterinary doctor Mr. Purusottam Pandey of the Department of National Parks and Wildlife Conservation, Mr. Phirulal Chaudhary of NTNC, Dr. Anil Shrestha and Mr. Samundra Subba of WWF Nepal.

Poem

Snow Leopard

Sherken in Sherpa Language, Hiun Chituwa in Nepali
Whoever meets it calls Wa....Wa....happily ..

Snow Leopard is a mammal cubs are breast-fed
Hunts down a mammoth if it is needed

White, black, brown color in deep and light
It's sight is everyone's delight

Days are to sleep morning and evening for a hunt
To see the Snow Leopard is my utmost desire

Corners, gorges of the Himalaya home
Popular in many countries not only in some

White furry hairs mingle with the snow
Goes by the name of Snow Leopard, cause spends life in the snow

- **Mingma Doma Sherpa**

Thame Lower Secondary School, Namche 7, Thame, Solukhumbu

कञ्चनजङ्घामा हिउँचितुवालाई स्याटेलाइट जिपिएस कलर लगाइयो

२०७२ जेठ ६ गते कञ्चनजङ्घाको यांगमा गाउँमा करिब ४६०० मिटर उँचाइमा एउटा वयस्क हिउँचितुवालाई स्याटेलाइट जिपिएस कलर गर्ने काम सम्पन्न भएको छ । उक्त कलर कञ्चनजङ्घा क्षेत्रमा २०७० यता हिउँचितुवालाई गरिएको दोस्रो हो । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण विभागको अगुवाइमा डब्लुडब्लुएफ नेपाल, राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष (एनटिएनसी), कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन परिषद् (केसिएएमसि), कञ्चनजङ्घा संरक्षण क्षेत्र आयोजना (केसिएपि) र स्थानीय हिउँचितुवा संरक्षण समितिको सहकार्यमा गरिएको स्याटेलाइट जिपिएस कलर डब्लुडब्लुएफ यूके र एएचएम यूएसको आर्थिक सहयोगमा सम्पन्न भएको हो । विभागले कञ्चनजङ्घामा ५ वटा हिउँचितुवालाई कलर गर्ने लक्ष्य राखेको छ । सो हिउँचितुवालाई कलर गर्ने टोलीमा केसिएएमसिका क्षेत्रीय शेर्पा, लोचन लिम्बु, राष्ट्रिय निकुञ्ज विभागका पशु चिकित्सक पुरुषोत्तम पाण्डे, एनटिएनसीका फेरुलाल चौधरी, डब्लुडब्लुएफ नेपालका डा. अनिल श्रेष्ठ र समुन्द्र सुब्बा लगायतका सदस्यहरू रहेका थिए ।

हिउँचितुवा

शेर्पा भाषामा सेर्केन, नेपालीमा हिउँचितुवा ।
यसलाई भेट्ने जसले पनि भन्छ वा वा ॥

हिउँचितुवा एक स्तनधारी आफ्ना डमरुलाई दुध खुवाउँछ ।
परी आए सन्तानका लागि ठूलै शिकार ढाँन्छ ॥

सेतो, खैरो गाढा, फुस्रो र कालो हुन्छ यसको रङ्ग ।
यसलाई देख्न पाए भने को हुन्थेन दङ्ग ॥

दिनमा सुती साँझ र बिहान गर्छ यसले शिकार ।
मलाई पनि हिउँचितुवा हेर्न खुबै छ रहर ॥

भेटिन्छ हिउँचितुवा हिमालका कुना काप्चाहरूमा ।
त्यसैले त यसको चर्चा छ संसारका धेरै देशहरूमा ॥

सेतो भुवाजस्तो यसको रौं हिउँमै लुटपुट गर्ने ।
हिउँमै बिच्छु धेरै उमेर त्यसैले त हिउँचितुवा यसलाई भन्ने ॥

- **मिड्मा डोमा शेर्पा**

थामे निम्न माध्यमिक विद्यालय, नाम्चे ७, थामे, सोलुखुम्बु

Snow Leopard

First time Camera Trapped in Humla !

For the first time, images of snow leopards were captured by the remote cameras in the Limi valley of Humla District of Nepal.

The monitoring of the snow leopard was carried out by the Global Primate Network Nepal, in association with the District Forest Office Humla whereas Snow Leopard Network, Nagawo Foundation Japan & Snow Leopard Conservancy technically and financially supported this research.

The cameras had been kept in DakchitoManipadme hill at the altitude of 3700m from 30th June 2015 till 5th August 2015. Among the 17 cameras that were installed, two different snow leopards were captured at Jung and Haji viallge's cave and cliff. Similarly, images of weasels, snow cock and pika were also captured.

Tashi R Ghale, Rinchin Fhunchok Lama and Gangaram Regmi of Global Primate Network had led this research.

'Snow leopards were trapped,' says Tashi R. Ghale, but 'In order to balance the food chain and protect the ecosystem, the habitats and snow leopard's preys must be conserved.' To reach Limi from Simikot, the district Headquarters, it takes three days trek crossing through the 5000m high Nyalalo pass. Tashi also says that some cases of livestock depredation caused by the snow leopard are also complaint by the local herders in the area. Tashi says, 'Now it is important to initiate conservation activities related to snow leopards in the area.'

पहिलो पटक हुम्लामा

हिउँचितुवाको तस्विर कैद गरियो !

नेपालको हुम्ला जिल्लाको लिमी उपत्यकामा पहिलो पटक स्वचालित (रिमोट) क्यामरामा हिउँचितुवाहरूका तस्विरहरू कैद गरिएका छन् ।

ग्लोबल प्राइमेट नेटवर्क नेपाल नामक संस्थाले जिल्ला वन कार्यालय हुम्लासँगको संयोजनमा स्नो लेपर्ड नेटवर्क, नागाओ फाउण्डेसन जापान र स्नो लेपर्ड कन्जरभेन्सीको आर्थिक र प्राविधिक सहयोगमा हुम्लाको लिमी उपत्यकामा पहिलो पटक हिउँचितुवाको अनुसन्धान गरेको हो ।

२०१५ को जुन ३० देखि अगष्ट ५ सम्म लिमी गाविसको डाक्ची देखि मानीपद्मे डाँडाको ३७०० मिटरमा राखिएका १७ क्यामराहरूमध्ये जंग, हाजीको एउटा ओडार र अर्को भिरमा २ वटा भिन्दाभिन्दै हिउँचितुवाहरू फेला परेका हुन् । हिउँचितुवाका अलावा क्यामरामा मलसाप्रो, ठूटे खरायो, हिमाली हिउँकुखुरा आदि भेटिएका थिए । ग्लोबल प्राइमेट नेटवर्कका टसी आर घले, रिञ्जीन फुन्चोक लामा र गंगाराम रेग्मीको तीन सदस्य टोलीले उक्त अनुसन्धान गरेको हो ।

'हिउँचितुवा त पर्यो', टसी आर घले भन्छन्, 'फुडचेन र इको सिस्टम नबिगान त्यहाँ हिउँचितुवाको आहारा (नाउर) र वासस्थान संरक्षण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।' सदरमुकाम सिमिकोटबाट लिमीलाई ३ दिन पैदल हिँड्नु पर्छ र करिब पाँच हजार मिटर अग्लो न्यालोला भञ्ज्याङ पार गर्नुपर्छ । सो क्षेत्रमा आफूहरूले हिउँचितुवाबाट घरपालुवा वस्तुहरू खसी च्याङ्गा मारेको केही घटनाहरू स्थानीय गोठालाहरूबाट सुनेको टसी बताउँछन् । 'अब त्यस क्षेत्रमा हिउँचितुवा संरक्षण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु राम्रो हुने छ', टसी भन्छन् ।

Common Leopard

Found at 4600m elevation!

The wild predators have been killing many livestock each year in the Muktinath VDC, said Ghirmi Gurung, the chairman of the Muktinath Conservation Area Management Committee and the former head (Mukhiya) of Lubru village. He also said that this year alone the predators killed about 30 to 35 horses; let's not talk about how many young yaks were killed, he added.

In Ghirmi's experience, although the snow leopard occasionally kills livestock, the common leopard is mainly responsible for killing their livestock. "However" he said, "all the blames go to the snow leopard." He feels this is due to the lack of awareness among the villagers. People do not believe that the common leopards are found above 3000 metres, above treeline, but in reality, an image of common leopard has been captured in a remote camera that has been set up by Annapurna Conservation Area Project (ACAP) and the Snow Leopard Conservancy (SLC) in the Lubru Hill to monitor snow leopards, at the altitude of 4,600 meters.

Wildlife expert, Prof. Karan Bahadur Shah sees this as a normal phenomenon. He says that it is quite natural for the common leopard to be found in the territory of the snow leopard if food and suitable habitat are available. Just because of this, he explains, we cannot assume there will be a conflict between the snow leopard and the common leopard for food and suitable habitat. He informed us that common leopard at this altitude have also been recorded in the Kanchenjunga Conservation Area.

"No matter what, we need to thank ACAP and SLC" says Ghirmi "we are more aware that common leopards are roaming around in our hills nowadays as the monitoring of snow leopards continues." Ghirmi remembers the surprised look on the faces of villagers when he showed them a captured picture of a common leopard by a remote camera.

Photo SLC/ ACAP

४६०० मिटरको ऊँचाइमा भेटियो चितुवा !

शिकारी जंगली वन्यजन्तुले मुक्तिनाथ गाविसभरि हरेक वर्ष थुप्रै घर पालुवा वस्तु मार्ने गरेको बताउँछन् घिर्मि गुरुङ । उनी मुक्तिनाथ गाविसस्थित संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष र लुब्रा गाउँका पूर्व मुखिया हुन् । 'यो वर्ष मात्र ३० देखि ३५ वटा घोडा मान्यो', घिर्मि भन्छन् 'चौँरीको बच्चाको त कुरै छ्छाडौं ।'

हिउँचितुवाले यदाकदा मार्ने गरेको भएतापनि गाउँमा धेरै वस्तु चितुवाले नै सखाप पार्ने अनुभव घिर्मिको छ । 'तर हेर्नु त', उनी भन्छन्, 'दोष सबै हिउँचितुवाकै थाप्नोमा जान्छ ।' यसो हुनुमा मानिसहरूको बुझाइमा रहेको अज्ञानता उनी ठान्छन् । 'तीन हजार मिटर माथि पनि कहीं चितुवा आउँछ र ! भन्ने भ्रम मानिसहरूमा छ तर वास्तविकतामा अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र आयोजना (एक्याप) र स्नो लेपर्ड कन्जरभेन्सी (एसएलसी)ले लुब्राको डाँडोमा हिउँचितुवा अनुगमनका लागि जडान गरेको स्वचालित क्यामराले चितुवाको फोटो लिएको फेला पायो, त्यो पनि ४,६०० मिटरको ऊँचाइमा ।

वरिष्ठ वन्यजन्तुविद प्राध्यापक करन बहादुर शाह यसलाई साधारण परिस्थितिको रूपमा हेर्नुपर्ने बताउँछन् । 'आहारा र उपयुक्त वासस्थान उपलब्ध भएको खण्डमा चितुवा र हिउँचितुवा एउटै स्थानमा (३ हजार मिटर माथि) भेटिनु स्वभाविकै हो ।' यसले आहारा र वासस्थानका लागि हिउँचितुवा र चितुवाबीच द्वन्द्वको अवस्था आइहाल्छ भन्न नमिल्ने उनी बताउँछन् । 'कञ्चनजंघा संरक्षण क्षेत्रमा पनि यस्तै उँचाइमा चितुवा अभिलेख भएको समाचार आएको छ', प्राध्यापक शाह भन्छन् ।

'जे भएपनि हामीले एक्याप र एसएलसीलाई धन्यवाद भन्नै पर्छ', घिर्मि भन्छन्, 'हिउँचितुवाको अनुगमन निरन्तर भइरहेकै छ र हाम्रा डाँडाकाँडाहरूमा हिजोआज चितुवा विचरण गर्न थाल्यो छन् ।' उनी आफैले राखेको स्वचालित क्यामरामा कैद भएको चितुवाको तस्वीर गाउँलेहरूलाई देखाउँदा धेरैले आश्चर्य मान्दै जिब्रो टोकेको घिर्मि सम्झन्छन् ।

© Tashi R. Ghale/Global Primate Network-Nepal.

Pallas's Cat

Discovered in Nepal !

A wild cat new species for Nepal has been found in the upper Manang, Annapurna Conservation Area. A team of researchers and field biologists of Annapurna Conservation Area Project (ACAP) and Snow Leopard Conservancy (SLC) jointly carried out monitoring of snow leopard by installing 11 remote cameras in various parts of Upper Manang. The small animal Pallas's cat's image was accidentally captured in the camera trap at Aangumie Lapchay (4600m) of Manang in 26 December 2013.

The animal with Near Threatened (NT) conservation status in the IUCN Red List of Threatened Species was found for the first time in Nepal, according to conservationists.

The team of Sudip Adhikari (Former Office In-charge of ACAP-Manang), Bikram Shrestha (Former SLC's Snow Leopard Scouts and Science Coordinator) and the field biologist Tashi R. Ghale carried out the camera-trap research.

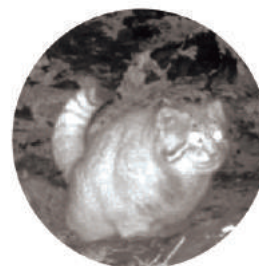

Photo: SLC/ACAP

According to the SLC source the new species of cat had already been photographed by a camera in ACAP in December 2012 at Aangumie Lapchay and in December 2013 at Praken. However due to poor quality images, the species could not be identified and confirmed.

Three veteran wildlife experts Prof. Karna B. Shah of Nepal, Angie Appel from Germany, and Jim Sanderson from USA confirmed it as Pallas's cat (*Otocolobus manul*).

This species also distribute across the grasslands and mountain steppe of Central Asia, it was camera-trapped in Iran's Khojir National Park for the first time in 2008. It was also recorded by camera traps in Bhutan's Wangchuck Centennial Park in 2012.

नेपालमा फेला पन्यो पल्लासको बिरालो

अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रको उपल्लो मनाङमा नेपालको लागि नयाँ प्रजातिको बिरालो फेला परेको छ । अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र (एक्याप) र स्नो लियोपर्ड कन्जरभेन्स (एसएलसी)का अनुसन्धानकर्ताहरू र जीवशास्त्रीहरूको एक टोलीले उपल्लो मनाङका विभिन्न ठाउँहरूमा ११ वटा रिमोट क्यामेराहरू जडान गरेर हिँउचिचिवाको अनुगमन गरेको थियो । संयोगले पल्लासको बिरालो (ओटोकोलोबुस म्यानुल) भनिने उक्त जनावरको आकृति मनाङको आनगुमी लाप्चे (४६०० मी.) भन्ने स्थानमा जडान गरिएको स्वचालित क्यामेरामा सन् २०१३ डिसेम्बर २६ मा कैद भएको हो ।

संरक्षण विद्हरूका अनुसार आइयूसिएनको रेड लिष्ट अफ थ्रेटन्ड स्पेसिज को नियर थ्रेटन्ड संरक्षण स्थितिमा रहेको उक्त जनावर नेपालमा पहिलो पटक फेला परेको हो ।

एक्याप मनाङका तत्कालिन कार्यालय प्रमुख सुदिप अधिकारी, एसएलसीका पूर्व स्नो लेपर्ड स्काउट्स एण्ड साइन्स

कोअर्डिनेटर विक्रम श्रेष्ठ र फिल्ड बायोलोजिष्ट टसी आर. घलेको टोलीले उक्त अनुसन्धान गरेको थियो ।

एसएलसी स्रोतका अनुसार उक्त बिरालोको तस्वीर एक्यापको आनगुमी लाप्चेमा जडान गरिएको क्यामराले सन् २०१२ र पार्केनमा सन् २०१३ मा खिचिसकेको थियो । तस्वीरहरू स्पष्ट नभएकोले निक्कै भइसकेको भने थिएन ।

तीन जना अनुभवी वन्यजन्तु विज्ञहरू नेपालका प्राध्यापक करन व. शाह, जर्मनीका एड्गी एप्पेल र अमेरिकाका जिम स्यान्डरसनले उक्त जनावर पल्लासको बिरालो नै हो भनी निक्कै गरेका हुन् ।

मध्य एशियाको घाँसे मैदान र उच्च पहाडी पठारमा पाइने प्रजाति पहिलो पल्ट सन् २००८ मा इरानको खोजिर राष्ट्रिय निकुन्जमा भेटिएको थियो । सन् २०१२ मा भुटानको वाङचुक शताब्दी पार्कमा पनि यसको तस्वीर कैद गरिएको थियो ।

Photo: SLC/ACAP

Tashi R. Ghale installing remote camera at Aangumie Lapchay

Eco-Club of Bardia Active in Turning Waste into Asset

Our streets, markets, school compounds are littered with wrappings of chocolates, biscuits, instant noodles and tobacco. Littering has a very negative impact on the environment and pollution is on the rise. The students in Bardia district are set to collect these wrappings and turn the waste into the asset.

These students are members of the school-level Eco-club. World Wildlife Fund (WWF) Nepal has supported formation of similar Eco-clubs in 23 districts in Nepal. The

first Eco-club was formed in Jagadamba Higher Secondary School in Madhela, Thakurdwara VDC in Bardia District. The students are busy making bags from the wrappings collected from the streets.

“While travelling in Kailali Mr. Shivu Chaudhary of Student Environment Group observed that one group in the area was making bags from the wrappings collected from the streets. He then used his experience to do the same in his own group” explained Mr. Dinesh Chandra Gautam, Patron of the club and Principal of the school.

“We need 1500 waste wrappings to prepare a bag” said one member of the club. “We make these bags in leisure time after our regular study and it takes 8 days to prepare one bag,” she further added.

Mr. Gautam opined that although students have sold only a few numbers of such ba

gs, they have already conducted many training programs on collecting and making bags using the waste materials. He said that they have conducted training programs in Surkhet, Lumbini, Banke, and Nawalparasi and in various parts of Bardia districts. The demand for training is on the rise. Interestingly, the school grants some scores on Health and Environment subject to the participating students on the basis of number of wrappings collected in a week or a month.

“This is a practical example of recycle, re-use and reduce” said Principal Gautam.

फोहरबाट मोहर बनाउन सक्रिय बर्दियाको इको क्लब

हाल सडक, बजार, विद्यालय कम्पाउण्ड यत्रतत्र चकलेट, बिस्कुट, चाउचाउ र सुर्तिका खोस्टा भेटिन्छन्। यस्ता वस्तुहरू जथाभावी फालिनाले वातावरणमा ज्यादै नकारात्मक असर परिरहेको छ साथै प्रदूषण पनि बढ्दो छ। तर यस्ता फोहर बटुलेर तिनलाई मोहर बनाउन कम्मर कसेर लागेका छन् बर्दियाका विद्यार्थीहरू।

उनीहरू विद्यालयस्तरीय इको क्लबका विद्यार्थीहरू हुन्। विश्व वन्यजन्तु कोष (डब्लुडब्लुएफ) नेपालले देशका भण्डै २३ जिल्लाहरूमा इको क्लब गठन गर्न सहयोग पुर्याएको छ। बर्दिया जिल्लाको ठाकुरद्वारा गाविस मढेलामा रहेको जगदम्बा उच्च मावि पहिलो इको क्लब गठन गरिएको विद्यालय हो। फोहरका खोस्टा बटुलेर यहाँको इको क्लबका विद्यार्थीहरू हिजोआज भोला बनाउन व्यस्त छन्। ‘विद्यार्थी वातावरण समूहका सदस्य शिवु चौधरी एकदिन घुम्दै कैलाली पुगेको रहेछ’, क्लबका संरक्षक एवं प्रधान अध्यापक दिनेशचन्द्र गौतम अर्थ्याउँछन्, ‘त्यहाँको एउटा समूहले त्यसै फालिएको खोस्टाहरूको प्रयोग गरेर भोला

बनाएको अनुभवलाई चौधरीले आफ्नो समूहमा भित्राएका हुन्।’

‘खोस्टाको एउटा भोला तयार गर्न १५ सय खोस्टा लाग्छ’, क्लबकी एक सदस्य भन्छिन्, ‘पढाई सकेर फुर्सतमा बनाउँदा १ भोला बनाउन ८ दिन लाग्छ।’

हालसम्म नगन्य रुपले मात्र भोलाको बिक्री हुने गरेको भएतापनि इको क्लबका विद्यार्थीहरूले अहिलेसम्म थुप्रै ठाउँहरूमा खोस्टा संकलन र भोला बनाउने तालिम दिइसकेको गौतम बताउनुहुन्छ। ‘सुर्खेत, लुम्बिनी, बाँके, नवलपरासी र बर्दियाकै विभिन्न ठाउँहरूमा तालिम दिइसकेका छन् र माग बढ्दो छ’, उनी भन्छन्। र रोचक कुरा त के भने विद्यालयमा क्लब सदस्यहरूले हप्ता वा महिना दिनमा संकलन गरेको खोस्टा मूल्यांकन गरी स्वास्थ्य र वातावरण विषयको परीक्षामा केही अंक दिने गरिएको छ।

‘प्रशोधन, पुनःप्रयोग र न्यूनीकरणको यो एउटा व्यवहारिक प्रयोग हो’, प्र.अ.गौतम भन्छन्।

News write-up by Anil Adhikari

Interview

Photo: Tashi R. Ghale / Global Primate Network-Nepal

Photo: Anil Adhikari / SLC

Dr. Hem Sagar Baral is the Country Manager of Zoological Society of London (ZSL) in Nepal. He has spent 30 years in bird conservation. Because of the contribution of Dr. Baral along with many other individuals and the Bird Conservation Nepal in conservation of the endangered vultures, several vulture restaurants are in operation in various parts of Nepal. This has resulted in significant rise in the number of vultures. Even the neighboring countries of Nepal have followed this initiation of operating similar restaurants.

Presented below is the interview of Dr. Baral by Anil Adhikari regarding his experience on the birds:

Where did you get the motivation for bird conservation?

Thirty years ago I used to work in Chitwan as a naturalist. I used to observe and study birds. Whenever I told my seniors about sighting of the birds as depicted in the books, they made fun of me. My seniors often said “how can you see that bird? It doesn’t even exist.” I read books on birds in library but the then bird specialists wasted time playing cards. I thought that they did not know much about birds. I gathered significant amount of knowledge on birds during my four years in Chitwan. I was a naïve in the beginning but later emerged as a knowledgeable person. I realized the importance of education and I felt that one has to study hard. I had also a strong yearning to do something in this field.

Can you tell us of an incident that you can never forget while working the field of the birds?

I was born and raised in Prakashpur, a small village near Koshi Tappu. I was only seven then. There were plenty of birds on the Bauni river in front of our house. One day I crossed the river and went to meet Magar Dai who was also from our village. I went there with my friends. When we were almost there, we heard a loud sound. Magar Dai had just killed a giant Lesser Adjutant Stork. He came carrying a muzzle loading gun and dragging the bird. I felt very sad witnessing this and didn't want to meet him anymore. It was about five feet tall and one of the rare birds in the world. That bird was among the five largest birds in Nepal. Now I wonder how many Lesser Adjutants has Magar Dai killed so far!

Please kindly describe the habitat for the endangered birds in Nepal.

The primary habitat of the birds are grassy areas, jungles and marshlands. The state of these habitats are not very good, therefore many birds are endangered. At present, Nepal has habitat for 872 bird species.

What is the situation of the rare birds of the world that are found in Nepal?

Out of ten thousand species of birds in the world, about one thousand species are endangered. Among them 36 species have been recorded in Nepal and four species have become extinct. Twenty three out of 36 species are found in abundance in Nepal. These are winter migratory birds.

What can the children do for the conservation of birds?

Birds should not be killed, harmed or harrassed. Slingshots should not be used and traps should not be set. The children should not pick up the baby birds (even though with good intension) which they may find on streets because the chance of saving the babies at their home is slim. Even if baby birds survive,

they will not be able to return to the jungle. For those birds that can be found around like sparrow, prinia, warbler, swallow, and rock pigeon, we can build artificial nests. If they build their own nest, we can observe their life-cycle and behavior.

The crow is one the cleverest birds. They store food for later use. The sparrow lays eggs and hatch about 2-3 times a year. Observing birds enhances standard of our life because it relives our stress and refreshes ourselves. The birds also control harmful insects.

Could you kindly tell us about an interesting bird that resides in the High Himalayan eco-system?

Let's talk about Tibetan Snowcock that resides in the alpine ridges and high stony and grassy cliffs until 5500m of the High Himalaya, above than the habitat of Snow Leopard. Interestingly, it is one of the Snow Leopard's preys. This bird is not clever than the Himalayan Munal (Danphe). So the Snow Leopard easily preys upon. It loudly sounds Quip-quip-quip. This species is not currently threatened, in spite of egg collection by local people, and increasing use of pesticides in high-elevation cultivated areas.

डा. हेम सागर बराल नेपालस्थित जुलोजिकल सोसाइटी अफ लन्डनका राष्ट्रिय प्रबन्धक हुनुहुन्छ। वहाँले चराचुरुङ्गीको संरक्षणमा ३० वर्ष बिताइसक्नु भएको छ। संकटापन्न जटायु (गिद्ध) संरक्षणमा डा. बराल सहित अन्य केहि व्यक्ति र नेपाल पन्ध्री संरक्षण संघ नामक संस्थाले पुर्‍याएको योगदानकै कारण अहिले नेपालका विभिन्न भागहरुमा जटायु रेष्टुरेन्टहरु सञ्चालन भइरहेका छन् र जटायुको संख्या उल्लेख्य रुपले बढिरहेको छ। यस्तो रेष्टुरेन्टको सिको छिमेकी मुलुकहरुमा समेत गर्न थालिएको छ।

डा. बरालसँग अनिल अधिकारीले वहाँको चराचुरुङ्गीसँगको अनुभवका विषयमा लिनुभएको भएको अन्तर्वार्ता यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ।

-चरा संरक्षण क्षेत्रमा लाग्ने प्रेरणा कहाँबाट पाउनु भयो ?

तीस वर्ष अघि म नेचुरलिष्टको रुपमा चितवनमा काम गर्थेँ। म चरा अवलोकन गर्थेँ, अध्ययन पनि गर्थेँ। जब म किताबमा भएको चरा देखेँ भनेर मेरा अग्रजहरुलाई भन्थेँ, त्यस्तो चरै हुँदैन के देखेछौं खै ! भनेर उनीहरु खिसि गर्थेँ। म पुस्तकालयमा चराको बारे पढ्थेँ तर चराका विज्ञ भनिनेहरु तास खेलेर समय खेर फाल्थे। मलाई लाग्यो, यिनीहरुलाई खासै थाहा रहेनछ। चितवनमा ४ वर्ष मैले चराको बारेमा धेरै ज्ञान बटुलें। शुरुमा केही नजान्ने म धेरै कुरा बुझ्ने भएर निस्कें। शिक्षा ठूलो कुरा रहेछ, पढ्ने पर्ने रहेछ भन्ने लाग्यो। एउटा इख पनि थियो केही गरेर यही क्षेत्रमा देखाउने।

-चराचुरुङ्गी सम्बन्धी काम गर्ने सिलसिलामा घटेको कुनै एउटा विसर्ति नसकिने घटना सुनाइदिनुस् न।

म कोशी टप्पु नजिकैको प्रकाशपुर भन्ने सानो गाउँमा जन्मे हुर्केको। सात वर्षको थिएँ। घर अगाडिको बाउनी खोलामा प्रशस्तै चराहरु हुन्थे। एकदिन खोला तरेर गाउँकै एकजना मगर दाइको घर जानु पर्ने भयो। म साथीभाइहरूसँग जाँदै थिएँ। घर नजिकै पुग्दा ड्वाड्ड आवाज आयो। मगर दाइले बडेमानको भुँडिफोर चरा पो मारेका रहेछन्। उनी त भरुवा बन्दुक बोकेर चरा घिसाउँदै आइपुगे। मलाई त्यो देखेर नमज्जा लाग्यो र उनकहाँ जानै मन लागेन। झण्डै ५ फिट अग्लो त्यो चरा विश्वमै दुर्लभ हो। नेपालका ५ ठूला चराहरुमा पर्छ। अहिले सोच्छु मगर दाइले कति भुँडिफोर मारे होलान् !

-नेपालमा संकटापन्न चराचुरुङ्गीहरुको वासस्थानको बारेमा बताइदिनुस् न।

चराचुरुङ्गीहरुको प्रमुख वासस्थान भनेकै घाँसे मैदान, वन र सीमसार हो जसको अवस्था अहिले ठिक छैन त्यही भएर धेरै चराहरु संकटमा छन्। हाल नेपालमा ८७२ प्रजातिका चराचुरुङ्गीहरुको वासस्थान रहेको छ।

-नेपालमा पाइने विश्वकै दुर्लभ एवं लोपोन्मुख चराहरुको अवस्था कस्तो छ ?

विश्वभर लगभग १० हजार प्रजातिका चराचुरुङ्गीहरु पाइन्छन् जसमध्ये १ हजार प्रजाति संकटमा छन्। ती मध्ये ३६ प्रजाति नेपालमा अभिलेख भएका छन्, अझ ४ वटा त लोप भइसके। छत्तिस मध्ये २३ यस्ता छन् जसको संख्या नेपालमा उल्लेख्य छ। यिनीहरु हिउँदे आगन्तुक हुन्।

-चराचुरुङ्गी संरक्षणका लागि स-साना भाइबहिनीहरुले के के गर्न सक्छन् ?

चरालाई नमाने। गुलेली र पासो नथाप्ने। बाटाघाटामा चराका बच्चाहरु भेटे नटिप्ने (राम्रै नियत भएतापनि) किनकी घर ल्याएर जोगाएर बच्ने सम्भावना ज्यादै कम हुन्छ। हुर्काए नि वनमा फर्कन सक्दैनन्। बरु हाम्रो वरपर पाइने भंगेरा, फिस्टो, गौथली, मलेवालाई कृत्रिम गुँड बनाइदिन सकिन्छ। यदि चराहरु आफैले गुँड लगाउँछन् भने तिनीहरुको जीवनचक्र र व्यवहार हामी अवलोकन गर्न सक्छौं।

काग बाठो चरामध्ये एक हो यसले खानेकुरा पछिलाई लुकाएर राख्छ। भंगेराले वर्षमा २, ३ पटक अण्डा पारेर बच्चा जन्माउँछ। चराचुरुङ्गीको अवलोकनले हाम्रो जीवनस्तर बढ्छ कसरी भने चिन्ता कम हुन्छ, मनमा आनन्द र ताजगी आउँछ। हानिकारक किराफटेडग्रालाई यिनीहरुले नियन्त्रण गर्छन् आदि।

-हिमाली पारिस्थिकीय प्रणालीमा रहेको कुनै एउटा चाखलाग्दो पंछीको बारेमा बताइदिनुस् न।

कोड्मा हिउँकुखुराको बारेमा भनौं न। यो हिउँचितुवाको वासस्थानभन्दा माथिल्लो उँचाईमा अग्ला पर्वतीय चोटी, उच्च धरातलीय अग्ला ढुङ्गे र घाँसे भीरहरुमा ५५०० मिटरसम्म पाइने पन्ध्री हो र हिउँचितुवाको आहारामा मध्येको एउटा हो। यो डाँफेजतिको बाठो चरा होइन। अतः हिउँचितुवाले यसलाई सजिलै शिकार गर्छ। यसले क्वीप-क्वीप-क्वीप गरी कराउँछ। मानिसहरुले यसको अण्डा संकलन गर्ने एवं उच्च हिमाली खेतीजन्य ठाउँहरुमा विषादी प्रयोग गर्ने भएता पनि अहिले नै यो प्रजाति त्यति खतरामा परिसकेको छैन।

Image: commons.wikimedia.org

Sea otters hold hands when they sleep to keep from drifting apart.

समुद्री ओतहरू छुट्टिने डरले सुत्दाखेरी एक अर्काको हात समातेर सुत्छन् ।

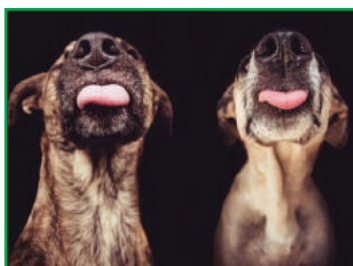
Image: Irene Mei

Every year squirrels hoard or cache acorns in locations hidden from the sight of other animals. The function of hoarding or caching is to store food in times of surplus when food is less plentiful.

लोखर्केहरू हरेक वर्ष अरु जनावरहरूले नदेख्ने गरी कटुशको थुप्रो वा भण्डार बनाएर राख्छन् ता कि आहाराको अभावको बेला त्यसको प्रयोग गर्न सकियोस् ।

Image: Elke Vogelsang

Dogs' nose prints are as unique as human fingerprints and can be used to identify them.

कुकुरहरूको नाकको छाप मानिसहरूको औलाको छाप जस्तै अरुसँग नमिल्ने हुन्छ जुन उनीहरूको पहिचान गर्नका लागि प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

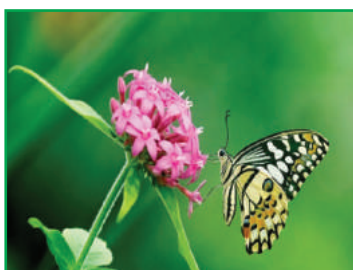
Image: Lauri Tammika

Long-time bird watcher and nature writer Candace Savage has observed that crows are so intelligent that they can play pranks on each other.

लामो समयदेखि चराहरूको अवलोकन गर्दै आएका प्रकृति सम्बन्धी लेखक क्यान्डेस साभाजले अवलोकन गरे अनुसार, कागहरू यति धेरै बुद्धिमान हुन्छन् कि यदाकदा उनीहरू एक अर्कालाई उल्लु बनाउँछन् ।

Image: Chris Spracklen

Butterflies taste with their feet (as their taste sensors are located there).

पुतलीहरूले खानेकुराको परिक्षण खुट्टाले गर्दछन् जहाँ स्वाद लिने इन्द्रिय हुन्छ ।

Finger moneky or Pygmy marmoset (*Cebuella pygmaea*) is the world's smallest moneky.

एकऔले वा वामपुङ्के बाँदर विश्वकै सानो बाँदर हो ।

मनिष परियार, कक्षा ८
श्री ज्ञानोदय माध्यमिक विद्यालय
मुस्ताङ

Foxlight strongly scares the
Snow Leopard

फक्सलाइटले हिउँचितुवालाई मज्जाले भगाउँछ

Introduction: Flora

Fragrant Wintergreen

Scientific Name: *Gaultheria fragrantissima*.

Nepali Name: Dhasingare

Sanskrit Name: Hemant Harit

English Name: Fragrant Wintergreen

Other Name: Patpate

Growing Season: March-June

Natural Habitat: 1200 to 2,500 meters from eastern to western parts of Nepal

Utilization: Used in edible goods, beverages and medicinal products.

Major Chemical Elements:

It has scented oil in its leaves which contains mainly the plant chemical Methyl Salicylate.

परिचयः धसिंगरे

वैज्ञानिक नामः गुल्थेरिया फ्रयागरन्टिसिम

नेपाली नामः धसिंगरे

संस्कृत नामः हेमन्त हरित

अंग्रेजी नामः फ्रयागरेन्ट विन्टरग्रिन

अन्य नामः पटपटे

फुल्ने समयः फागुन-जेठ

प्राकृतिक वासस्थानः पूर्वदेखि पश्चिम नेपालको १२०० मिटरदेखि २५०० मिटर उचाइमा ।

उपयोगिताः खाद्य, पेय तथा औषधिजन्य पदार्थ, जडिबुटी र चिया उत्पादनमा प्रयोग ।

प्रमुख रसायनिक

तत्वः

यसको पातमा सुगन्धित तेल हुन्छ जसमा मुख्य रूपले मिथायल सेलिसाइलेट भन्ने वानस्पतिक रसायन पाइन्छ ।

Photo: Dinesh Dangol/SLC

Snow Leopard Environmental Camp

By Betsy Mueller/Buddhi Gurung

Hiking in the hills, telling stories around a campfire, writing travel diary & stories, sleeping in tents at nights, taking pictures of wildlife, identifying snow leopard poop... Wait a minute, snow leopard poop? This summer camp obviously isn't happening in the United States!

Betsy Mueller

Buddhi Gurung

Our Snow Leopard Scouts Program in Nepal recently organised a field visit for eleven new Scouts in the Annapurna area of Lower Mustang. Tradition has it that once a new group of Scouts have been signed on, they head off into the mountains with teachers, biologists, and SLC staff for a three-day Environmental Camp to use the “field as a classroom.” So, on July 2, 2014, their learning adventure began with a five-hour trek up into the mountains to Bhapras, near Jomsom to set up the camp.

The purpose of the Snow Leopard Scouts Program is to create a network of young Snow Leopard Scouts along the Himalayas of Nepal who help mitigate people-wildlife conflicts, spread the word on species and ecosystem protection, promote conservation, and actually monitor snow leopard via remote camera-traps and other means, at both local and regional levels.

Photo: Dinesh Dangol/SLC

Snow Leopard Conservancy (SLC) in partnership with the National Trust for Nature Conservation (NTNC) has been carrying out Snow Leopard Environmental Awareness Camps since 2011, in Annapurna Conservation Area of Nepal in coalition with Annapurna Conservation Area Project's (ACAP) field offices. The goal of the camps is to elevate local students' awareness level of snow leopards and local biodiversity by conducting specially tailored field excursions and camping on snow leopard habitat, thereby delivering a "once-in-a-lifetime experience" featuring wildlife watching, characterizing habitat, remote camera trapping, and other activities such as essay-writing and nature drawings.

This camp session enveloped all of these activities along with a new opportunity for the Scouts. For the first time, Snow Leopard Scouts were able to learn about electronic predator deterrent devices and actually help install a Foxlight for remote herders in the area. Since electronic deterrents are a new method SLC is trialing for improving human-wildlife conflicts, it is exciting for the Scouts to be participating in our groundbreaking trials of these devices.

Upon returning from the field, the Scouts joined over one hundred community members and officials in a ceremony celebrating their initiation and a successful Environmental Camp. The new Scouts opened the ceremony with a conservation song which they created on their first day at camp, then proceeded to have lively interactions and discussions about their experiences in the field with the other guests. Government officials in attendance delivered encouraging speeches and promised their support in whatever forms necessary to continue the Scouts program.

With the Scouts having had such a great experience at Environmental Camp and the officials and community members being so supportive, Snow Leopard Conservancy couldn't be more pleased with the ongoing success of the Snow Leopard Scouts Program!

We would like to extend a special thank-you to Taronga Zoo for funding and to Marmot for the donation of tents and jackets which helped make this Environmental Camp such positive experience for the Scouts!

हिउँचितुवा वातावरणीय शिविर

- बेदसी मुएलर/बुद्धि गुरुङ

पहाडको चोटीमा पैदल यात्रा गर्नु, शिविरमा बस्नु, आगो वरपर नाचगान गर्नु, कथा, दैनिकी लेख्नु, चित्र कोर्नु, कथा सुनाउनु, राती टेन्टमा सुत्नु, वन्यजन्तुको तस्बिर खिच्नु, हिउँचितुवाको दिसा पत्ता लगाउनु....ओहो, हिउँचितुवाको दिसा ! यस्तो अनौठो ग्रिष्म शिविर अमेरिकामा पटककै हुँदैन !

नेपालको हाम्रो स्नो लेपर्ड स्काउट्स कार्यक्रमले गत वर्ष एघारवटा नयाँ स्काउट्सलाई अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रको तल्लो मुस्ताङको भ्रमण गरायो । नयाँ स्काउट्सहरु सदस्य भएपछि फिल्ड (प्राकृतिक वातावरण) नै कक्षा कोठा मान्दै शिक्षक, जीवशास्त्री, एसएलसी कर्मचारीहरुको साथ ३ दिने वातावरणीय शिविरमा जाने परम्परा छ । सोही अनुरूप २०७१ असार १८ गते जोमसोम नजिकै ५ घण्टाको पदयात्राको दुरीमा रहेको भाप्रसमा ३ दिने हिउँचितुवा वातावरणय शिविर संचालनका लागि स्काउट्सको साहसिक यात्राको शुरुवात भयो ।

स्नो लेपर्ड स्काउट्स कार्यक्रमको उद्देश्य हिमालय क्षेत्रका युवा स्नो लेपर्ड स्काउट्सहरुको सञ्जाल निर्माण गर्ने हो जसले मानिस र वन्यजन्तुबीचको द्वन्द्व न्यूनीकरणमा भूमिका निर्वाह गर्ने, वन्यजन्तु र पारीस्थिकीय प्रणाली संरक्षणको बारे मा सन्देश फैलाउने, संरक्षणको प्रवर्द्धन गर्ने र वास्तविक अर्थमा स्थानीय र क्षेत्रीय स्तरमा स्वचालित रिमोट क्यामरा र अन्य माध्यमबाट हिउँचितुवाको अनुगमनमा सहयोग गर्ने हो ।

स्नो लेपर्ड कन्जरभेन्सी (एसएलसी) ले सन् २०११ देखि राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष (एनटिएनसी) सँगको साभेदारीमा कोषको अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र आयोजनासँग सहकार्य गरी हिउँचितुवा वातावरणीय चेतना शिविरहरु सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ । शिविरको उद्देश्य हिउँचितुवाको वासस्थानहरुमा शिविर सञ्चालन गरी वन्यजन्तुहरुको अवलोकन गर्दै तिनको वासस्थानको वर्गिकरण गर्ने, स्वचालित क्यामराको प्रयोग एवं अन्य क्रियाकलापहरु जस्तै, निबन्ध एवं प्रकृतिको बारेमा चित्रहरु कोर्न लगाएर विद्यार्थीहरुमा हिउँचितुवा एवं स्थानीय जैविक विविधताबारे चेतना अभिवृद्धि गर्ने रहेको छ जुन उनीहरुका लागि जीवनकै एक अविस्मरणीय अनुभवका रुपमा रहने छ ।

शिविरको क्रियाकलापहरुले स्काउट्सका लागि उपर्युक्त गतिविधिहरु लगायत अन्य अवसरहरु पनि सृजना गरिदिएको छ । पहिलो पटक, स्नो लेपर्ड स्काउट्सले पर भक्षी वन्यजन्तु प्रतिरोधक विद्युतीय यन्त्रलाई बुझ्ने र साँच्चै नै हिमालका दुर्गम खर्कहरुमा बस्ने गोठालाहरुका लागि फक्सलाइट जोड्न सहयोग गर्ने मौका समेत पाए । मानव र वन्यजन्तुबीचको द्वन्द्व न्यूनीकरणमा विद्युतीय प्रतिरोधक यन्त्र एसएलसीले प्रयोगमा ल्याएको नयाँ प्रविधि भएकोले, यस्तो यन्त्रको नयाँ प्रयोगमा भाग लिन पाउनु स्नो लेपर्ड स्काउट्सका लागि उत्सुकताको विषय हो ।

शिविरबाट फर्केपछि स्काउट्सहरुले मुस्ताङ जिल्लाको सदरमुकाम जोमसोममा स्थानीय समुदायका मानिस र सबै सरकारी निकायका प्रतिनिधिहरुको अधिल्लिर वातावरणीय शिविरका अनुभव साटेका थिए । उनीहरुले संरक्षण गीत गाए जुन उनीहरुले शिविरको पहिलो दिनमा तयार गरेका थिए । त्यसपछि उनीहरुले आफ्नो शिविरको बसाइको बारेमा उपस्थित पाहुनाहरूसँग जीवन्त अन्तर्क्रिया र छलफल गरे । उपस्थित सरकारी निकायका अधिकारीहरुले प्रेरणादायी वक्तव्य मार्फत आगामी दिनहरुमा स्काउट्सलाई जस्तोसुकै सहयोग गर्न आफूहरु तयार रहेको बचन दिए ।

वातावरणीय शिविरमा स्काउट्सहरुले त्यस्तो उत्कृष्ट अनुभव पाएपछि र स्थानीय समुदायका सदस्य एवं सरकारी निकायका अधिकारीहरु यस्तो सहयोगी भएपछि स्नो लेपर्ड स्काउट्स कार्यक्रमबाट प्राप्त गर्दै गरेको सफलताबाट स्नो लेपर्ड कन्जरभेन्सिले पाएको खुशीको सिमा रहेन ।

वातावरणीय शिविरका लागि वित्तीय सहयोग उपलब्ध गराइदिएकोमा तारोडुगा चिडियाघरलाई र स्काउट्सका निम्ती पाल र बर्साती उपलब्ध गराइदिएकोमा मामोँटप्रति विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छौं । यहाँहरुको सहयोगका कारण नै वातावरणीय शिविर स्काउट्सहरुका लागि एक सकारात्मक अनुभवको रुपमा रहन मद्दत पुगेको हो ।

Rare New Images of a Wild Snow Leopard on a Kill in Nepal

— Paul Steyn

Now, photographer and guide Sam Ramsden has managed to get even closer photographs of a “Mountain Ghost” on a kill in the Annapurna Conservation Area in Nepal.

“Being a field guide for the past 10 years and a nature lover my entire life, I fully understand how extremely fortunate I was to see this,” says Sam.

“On 1 June 2014, we were on our way to Tilicho Lake and came to a small Guest House called ‘Blue Sheep Hotel’. One of the trekkers, who had stayed the night at the guest house, told me there was a snow leopard around the previous evening and it had a kill (a young Yak or cow). My heart nearly pounded out of my chest as my dream might just come true.”

“I went walking to where they had last seen it, and when I came over a small mound on the side of the mountain, there she was, roughly 15 m away, lying under a bush close to the carcass, looking straight in our direction. I couldn’t believe how comfortable the animal was with me around.”

After sitting with the leopard for a while, Sam noticed a group of people approaching the scene, harvesting ‘Viagra Mushroom’, a type of mummified caterpillar, which foreigners gather for medicinal properties and sell in the Far East at a very high price.

“These ‘Viagra Mushroom’ pickers came along and noticed the snow leopard, which was about 40 m away from the trail just in front of me. At first they were loudly talking and laughing (the snow leopard still did not move). I tried to quiet them down but they just ignored me. Next, they started throwing rocks at the snow leopard and running after it. I nearly went through the roof! They were chasing the snow leopard, and I began to chase the pickers, trying to stop them. It seemed that the only reason they were throwing rocks was for

fun, as they were laughing the whole time they were chasing it. They thought it was the funniest thing on earth, I didn't!"

"Around dusk we noticed the snow leopard going back to the kill, so myself and two other trekkers went to same place as before, and there she was again, feeding on the kill. Luckily it was late afternoon so no more disruptions. I took so many photos and got around 8 mins of video footage, right up until my camera battery died. But I was more than content to just sit in the fine rain and mist for ages and just watch and absorb the sighting."

What makes this sighting unique is how relaxed the leopard was around people. Snow leopards are generally rare and secretive animals, preferring to stay away from large populations of people. However, human-wildlife conflict is inevitable as farming and other economic activities develop alongside the reserves.

"Snow leopards are significant animals in the Buddhist religion," conservation officer of the Annapurna Conservation area, Mr Bidur Bikram Kuinkel commented. "The only reason they are persecuted or killed in Nepal is to protect the villagers' livestock. Carcasses are poisoned, which ultimately kills the snow leopards and other creatures like jackal and vultures."

Interestingly, a study by Panthera has found that Buddhist monasteries in Nepal are contributing to conservation of the snow leopard through active programs and campaigns within their local communities, talking to people about the spiritual significance of the animal and the reasons it needs to be protected.

Photo: Sam Ramsden

"Monastery-based snow leopard conservation could be extended to other Tibetan Buddhist regions, that in total would encompass about 80% of the global range of snow leopards," the paper said.

(Paul Steyn is a widely-published travel journalist from South Africa. Having guided throughout Africa for some years, he went on to edit a prominent travel magazine, and now reports on, writes about and photographs unique experiences around the world. Follow him on twitter or Instagram @steynless)

Photo: Sam Ramsden

नेपालमा हिउँचितुवाले शिकार गर्दै गरेको दुर्लभ तस्विरहरु

- पल स्टिन

‘फोटोग्राफर एवं गाइड साम रामसेनले अझ नजिकबाट ‘पर्वतको प्रेत’ ले शिकार गर्दै गरेको तस्विरहरु नेपालको अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रमा खिचेका छन् ।

‘विगत १० वर्षदेखि स्थलगत गाइड र जीवनभर प्रकृति प्रेमी रहेको म यस्तो दृश्य देख्न पाउँदा कति भाग्यमानी रहेछु भन्ने कुरा मलाई थाहा छ’, साम भन्छन् ।

“सन् २०१४ को जुन १ मा हामी तिलिचो ताल जाने बाटोमा रहेको ब्लुसिप होटल लेखिएको एउटा सानो गेष्ट हाउसमा आइपुग्यौं । गत रात उक्त गेष्ट हाउसमा बिताएको एकजना पदयात्रीले हिजो साँझ एउटा हिउँचितुवा त्यही वरपर देखेको र उसले (भर्खरको चौरी वा गाई) शिकार गरेको बतायो । मेरो मुटुको धडकन बढ्न थाल्यो किनकी मेरो सपना साकार हुन लागेको थियो ।”

‘म तिनीहरूले अन्तिम पटक हिउँचितुवा देखेको ठाउँतिर गएँ । म पहाडको छेउको सानो ढिस्को माथि पुग्दै थिएँ, एउटा हिउँचितुवा करिब १५ मिटर पर भाडी मुन्तिर शिकारको नजिकैबाट हामीतिरै हेरिरहेको थियो । मलाई नजिकै देखेर त्यो जनावर कति सहज मानिरहेको थियो मैले विश्वासै गर्न सकिन ।’

हिउँचितुवासँग केही बेर बिताएपछि सामले केही मानिसहरूको समूह आउँदै गरेको देख्यो । ती मानिसहरू यासागुम्बा टिप्न आएका थिए । यासागुम्बा एक प्रकारको औषधिको गुण भएको मृत भुशिलकिरा हो जुन सुदुर पूर्वका देशहरूमा धेरै मूल्यमा बिक्री हुन्छ ।

‘ती मानिसहरूले त्यता आउँदै गर्दा हिउँचितुवालाई देखे जुन बाटोबाट ४० मिटर पर ठीक मेरो सामुन्ने थियो । सुरुमा तिनीहरू चर्को स्वरमा कुरा गर्दै हाँस्दै थिए । हिउँचितुवा भने डेग चलेको थिएन । मैले ती मानिसहरूलाई चुप लगाउने प्रयास गर्ने तर उनीहरूले मलाई बेवास्ता गरे । त्यसपछि त तिनीहरूले हिउँचितुवालाई ढुङ्गाले हिराएर लखेट्न पो थाले । मैले विश्वासै गर्न सकिन म तिनीहरूको पछि पछि, रोक्नका लागि दौडें । केवल रमाइलोका लागि तिनीहरूले हिउँचितुवालाई ढुङ्गाले हिराईरहेका जस्तो लाग्यो किनभने हिउँचितुवालाई ढुङ्गाले हिराएर लखेट्दा उनीहरू मज्जाले हाँसिरहेका थिए । शायद उनीहरूलाई लाग्यो होला त्यो नै पृथ्वीमा सबैभन्दा रमाइलो कुरा हो भनेर, तर मैले त्यसरी सोचिन !’

“साँझपख जब हिउँचितुवा आफूले छाडेको शिकारतिर जाँदै गरेको हामीले देख्यौं, म र अरु पदयात्रीहरू त्यही ठाउँमा गयौं । हिउँचितुवा आफूले गरेको शिकार खाइरहेको थियो । भाग्यवश साँझ परिसकेकोले केही खलबल भएन । मैले मेरो क्यामराको ब्याट्री नसकिएसम्म धेरै तस्विरहरू खिचें । एउटा ८ मिनेट लामो भिडियो पनि खिचें । त्यहाँ हल्का वर्षा र हुस्सुको बीचमा बसेर त्यो दृश्य लिन पाउँदा म असाध्य सन्तुष्ट थिएँ ।”

मानिसको वरपर आनन्दसँग बसेको हिउँचितुवाको त्यो दृश्य आफैमा अद्वितीय छ । हिउँचितुवाहरू साधारणतया मानिसको घना वस्तीबाट टाढा बस्न रुचाउने दुर्लभ र रहस्यमयी जनावर हुन् । तथापी आरक्षहरू नजिकै खेतिपाती र अन्य आर्थिक क्रियाकलापहरूको कारणले मानिस र वन्यजन्तु बीचको द्वन्द्व अवश्यम्भावी छ ।

‘बौद्ध धर्ममा हिउँचितुवाहरू महत्वपूर्ण जनावरहरू हुन्,’ अन्तर्पूर्ण संरक्षण क्षेत्रका संरक्षण अधिकृत बिदुर विक्रम कुइँकेल टिप्पणी गर्छन् । ‘नेपालमा यी जनावरहरू मारिनुको एकमात्र कारण गाँउलेहरूको घरपालुवा जनावरहरूलाई यसबाट बचाउनका लागि हो । सिनोहरूमा विष मिसाइन्छ, जसले अन्तमा हिउँचितुवा र अन्य परभक्षी जनावरहरू जस्तै स्याल र गिद्धहरूलाई मार्दछ ।’

रमाइलो कुरा त के छ भने, प्यानथेरा ले गरेको एक अध्ययन अनुसार बौद्ध गुम्बाहरूले हिउँचितुवाको धार्मिक महत्व र यसलाई संरक्षण गर्नुपर्ने कारणहरूबारे स्थानीय समुदायसँग मिलेर सक्रिय कार्यक्रमहरू र अभियान मार्फत हिउँचितुवाहरूको संरक्षणमा योगदान पुऱ्याइरहेका छन् ।

उक्त अध्ययनका अनुसार बौद्ध गुम्बाहरूलाई आधार बनाएर गरिएको हिउँचितुवाको संरक्षण गर्ने कार्य तिब्बतका अन्य बौद्ध धर्म मान्ने क्षेत्रतिर पनि बिस्तार गर्न सकिन्छ, जसले गर्दा विश्वको हिउँचितुवा पाइने ८० प्रतिशत क्षेत्रमा यसले प्रभाव पार्न सक्छ ।

(पल स्टिन दक्षिण अफ्रिकाका प्रसिद्ध यात्रा पत्रकार हुन् । केही वर्षसम्म अफ्रिकामा पथ प्रदर्शक (गाइड) को रूपमा काम गरिसकेपछि उनले एक महत्वपूर्ण यात्रा पत्रिकाको सम्पादन गरे र अहिले विश्वभरका अनुपम अनुभवहरूको बारेमा प्रतिवेदन दिने, लेख्ने र तस्विरहरू लिने कार्य गर्दछन् ।)

Karchang Gurung is President of the Snow Leopard Scouts Committee based in Jomsom, Mustang. She is a ninth grader at Dhaulagiri Secondary Boarding School in Jomsom. Karchang thinks that Snow Leopard is useful creature for balancing nature. She further shares her interesting and inspring opinion during the interview taken for Snow Leopard Magazine.

Photo: Dnesh Dangol/SLC

Why did you join the program?

I joined the program in order to learn how to conserve the wild animals especially the Snow Leopard which is known as the queen of the mountain.

How did you view snow leopards prior to participating in the program, and how do you view them now?

I really did not know what role snow leopard plays for the balance of nature and I really didn't have any idea about it. But after participating in the Snow Leopard Environment Camp, I have realised not only it's usefulness to nature, but its importance in the national economy also. Now, I am very much interested in saving the Snow Leopard.

Why do you feel Snow Leopard conservation is important?

Snow Leopard is an important wild animal. I feel that the hills and mountains seem deserted without Snow Leopard. Its presence is essential to maintain mountain ecosystem.

How do you explain your job to people in your community? What is their reaction?

I explain, especially to the herders, that we should not harm this beautiful animal belonging to the cat family. This is an endangered species and we all should try to conserve it. We have to take particular precaution while grazing the livestock in the high altitude pasturelands.

Before the program, had you ever participated in any kind of research or tracking work related to Snow Leopard?

No, I had never participated in any kind of research or tracking work related to the Snow Leopard.

Did this job inspire you, and if so, how?

Yes, it does. This program has inspired me through different theoretical and practical classes. Now I know how to identify snow leopard's scats, scrapes, signs etc. I have also learned the basic knowledge of installing automatic remote camera as well as usage of Foxlight to protect the livestock. I also know to use equipment such as binoculars, telescope etc. The Art class has enhanced my level of confidence.

Are you interested in science, and will you continue to conduct such kind of research or study on local animals?

I want to conduct research on domesticated animals like goat, sheep, yak and cats. But I do not know how to conduct these researches.

Why would you recommend the scout activity to another young girl?

I will recommend this activity to one of my friends because she is also a member of our society and has every responsibility to work toward conserving the wild animals like Snow Leopard. Once she participates at the snow leopard camp, she will also learn about snow leopard, its prey and habitat.

अन्तरवार्ता

कर्चाङ गुरुङ जोमसोमस्थित स्नो लेपर्ड स्काउट्सको अध्यक्ष हुन् । उनी धौलागिरी माध्यमिक विद्यालयमा कक्षा ८ मा पढ्छिन् । हिउँचितुवा यस पृथ्वीको सन्तुलनका लागि उपयोगी वन्यजन्तु भएको कर्चाङको विचार छ । स्नो लेपर्ड पत्रिकासँगको अन्तर्वार्तामा कर्चाङले आफ्नो चाख लाग्दो र प्रेरणादायी विचार यसरी राखिन् ।

Photo: Anil Adhikari/SLC

तपाईंले स्नो लेपर्ड स्काउट्स कार्यक्रममा किन भाग लिएको ?
हिमालको रानी भनिने हिउँचितुवा लगायत अन्य वन्यजन्तुहरुको संरक्षण कसरी गर्न सकिन्छ भन्ने जान्नका लागि ।

यो कार्यक्रममा भाग लिनु पहिले र अहिले हिउँचितुवालाई तपाईं कसरी बुझ्नुहुन्छ ?
प्रकृतिको सन्तुलनमा हिउँचितुवाले कस्तो भूमिका खेल्छ भन्ने मलाई थाहा थिएन । जब हिउँचितुवा वातावरणीय शिविरमा भाग लिएँ त्यसपछि मात्र प्रकृतिमा हिउँचितुवाको उपयोगिता मात्र हैन देशकै आर्थिक अवस्थामा समेत यसको महत्व बुझेँ । अब मलाई हिउँचितुवा संरक्षणमा निकै चाख बढेको छ ।

हिउँचितुवाको संरक्षण महत्वपूर्ण छ भन्ने तपाईंलाई किन लाग्छ ?

यो निकै महत्वपूर्ण जीव हो । हिउँचितुवा बिना त हिमाल पहाड नै शून्य हुन्छ भन्ने मैले बुझेकी छु । हिमाली पारिस्थिकीय प्रणालीलाई जीवन्त राख्न पनि हिउँचितुवाको उपस्थिति आवश्यक छ ।

समुदायमा तपाईं आफ्नो भूमिका कसरी सम्भाउँनुहुन्छ ? त्यसो गरिराख्दा समुदायका मानिसहरुको प्रतिक्रिया कस्तो रहन्छ ?
खासगरि गोठाला दाजुहरुलाई यो सुन्दर बिरालो प्रजातिलाई नोक्सान पुर्‍याउनु हुन्न है भनेर कुरा गर्छु । यो संकटमा परेको एउटा प्रजाति हो र सबैले मिलेर यसलाई जोगाउनु पर्छ । उच्च हिमाली भेगका चरनमा वस्तु चराउँदा हामीले विशेष ध्यान दिनु पर्छ ।

यो कार्यक्रममा भाग लिनु अघिहिउँचितुवा सम्बन्धी कुनै अनुसन्धान वा खोज गर्नु भएको थियो ?
हिउँचितुवासँग सम्बन्धित त्यस्तो अध्ययन र खोज कहिल्यै गरेकी थिइँन ।

यो कामले तपाईंलाई हौसला दिएको छ त ? छ भनेर कसरी ?
अवश्य नै दिएको छ । सैद्धान्तिक र प्रयोगात्मक दुवै कक्षाहरुको माध्यमबाट यस कार्यक्रमले मलाई प्रोत्साहित गरेको छ । हिउँचितुवाको दिशा, उसले छाडेको संकेत चिन्हहरु आदि कसरी पत्ता लगाउने थाहा भो । स्वचालित क्यामरा कसरी जोड्ने भन्ने आधारभूत ज्ञान भयो । साथै वस्तुभाउ जोगाउन फक्स लाइटको प्रयोग गर्ने बारे बुझेँ । दुरबीन, टेलिस्कोप जस्ता उपकरण चलाउन जानें । आर्ट कक्षाले मेरो आत्मविश्वासको स्तर बढाइदियो ।

के यस्तै अनुसन्धानलाई निरन्तरता दिने वा कुनै स्थानीय जन्तुको अध्ययन गर्ने योजना छ ?
स्थानीय जनावरहरु जस्तै बाखा, भेडा, याक र बिरालोहरुमा अनुसन्धान गर्न पाए हुन्थ्यो भन्ने त लागेको छ तर थाहा छैन कसरी गर्ने !

तपाईं स्काउट्सको क्रियाकलाप अरु केटी साथीलाई किन सिफारिस गर्नु हुन्छ ?

म अर्को साथीलाई सिफारिस गर्छु किनभने उ पनि त यो समाजको हिस्सा हो र हिउँचितुवा जस्तै अन्य जीवहरुको संरक्षण गर्ने जिम्मेवारी उसको पनि त हो नि । मैले जस्तै हिउँचितुवा शिविरमा भाग लिएपछि उसले पनि हिउँचितुवा, यसका आहारा र वासस्थानको बारेमा जान्नेछिन् ।

Evolution of Living Being

Karan Bahadur Shah

How human came into being, in the course of evolution
Some people are enlightened, some are in illusion

Vedic scriptures believe in Gods hand
Science says no !and regards chemical reaction

The first being in the planet was amoe eboid
Headless body, but was amorphous

Evolved all the living being from that very seed
Head, body with legs and flows the blood in speed

Insects and worms came out, and came out the aqua animals
Live on one another for survival those aquatics and terrestrials

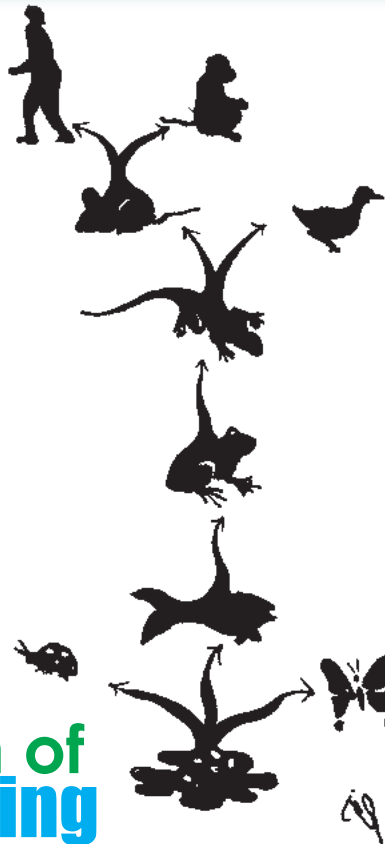
Evolved the fish in aqua, from which evolved amphibian frog
Live in both land and water; what a destiny wow

Frog evolved into sly lizard with a tail in posterior
Snakes, birds and mammals follow the predecessor

Snake came out with legs, but legs were superfluous
Useless as they were, gradually disposed of

Feathery bird emerged, raised it chicks in the nest
Gift by the nature to the human kind in its best

Finally, mammals evolved, ranging from mouse to the elephant
Thus evolved humankind, rules the planet at present

जीव विकास

- करन बहादुर शाह

मानव जातिको उत्पत्ति कसरी भयो, जीव विकासको क्रममा ।
केहीले मात्र यसलाई बुझेका छन्, धेरै छन् अहिले पनि भ्रममा ॥

वैदिक शास्त्रले भन्छ, यसमा ईश्वरको अनुपम हात छ ।
विज्ञानले यो कुरा नकादै भन्छ, यसमा रसायन क्रियाको साथ छ ॥

पृथ्वीमा प्रथम प्राणी आयो, जुन थियो अमिबा जस्तो ।
त्यसको शरीर थियो टाउको थिएन, परिवर्तनशील रूप कस्तो ॥

बीजको काम गन्यो यसले, विकसित भयो समस्त प्राणी जगत ।
टाउको, खुट्टा भएको शरीर, अनि शरीरभित्र बढ्दै गरेको थियो रगत ॥

कृमि किरा निस्कन थाले, साथै निस्के स-साना जलचरहरू ।
बाँच्नको निम्ति एक अर्काको गाँस हुनथाले, ती जलचर
र स्थलचरहरू ॥

पानीमा विकसित भयो माछा, यसैले विकसित गरायो उभयचर पाहा ।
जलचर र स्थलचर हुनसक्ने, कस्तो भाग्य भएको आहा ॥

यसै पाहाबाट विकसित भयो, छट्ट छेपारो पुच्छरधारी ।
छेपारोकै विकासबाट निस्के, सर्प, चरा अनि स्तनधारी ॥

सर्प आयो खुट्टा भएको, तर खुट्टाले झन बेफाइदा गर्न थाले ।
त्यसकारण खुट्टालाई सनसन्, नचाहिने भएर नै फाले ॥

पंखवाला उडन्ती चरा निस्क्यो, गुँड बनायो बच्चा हुर्काउन भनि ।
यो प्रकृतिको अनुपम उपहार थियो, समस्त मानव जातिलाई पनि ॥

अन्तमा स्तनधारी जीव निस्के, जसमा मुसोदेखि हात्तीसम्म पर्दछन् ।
यसै क्रममा विकसित भएका मानव जातिले, पृथ्वीमा अहिले
राज गर्दछन् ॥

बाखाको चाल Goat's Trick

Saroj Tamang
Class 8 Shri Janakalyan Lower Secondary School
Thath, Mustang

एक समयको कुरा हो । हिमालको घाँसे मैदानमा एउटा गोठालाले आफ्नो बाखाहरु चराउँदै थियो ।

Once upon a time, a herder was grazing his goats at the Mountain's pastureland.

1

त्यसैबेला एउटा बाखा हराउन पुग्यो । ऊ ...म्या म्या गर्दै यताउता भौँतारिँदै आफ्नो बथानलाई खोज्दै थियो पर एउटा डरलाग्दो हिउँचितुवा बाटैमा बसिरहेको देखेर उसको सातो गयो ।

Suddenly one of the goats got lost somewhere. It started searching for its herd. In the meantime, it encountered a frightful Snow Leopard just standing on the way. The goat was scared.

2

हिउँचितुवा र बाखाको बातचित चल्थ्यो ।

The Snow Leopard and the goat talked to each other.

बिन्ति छ मलाई जान देऊ ।
Please let me go.

म असाध्यै भोकाएको छु ।
भगवानलाई धन्यवाद भन्ने
पछि तँलाई भेटे ।
I am very hungry; I must thank
the God that I've got you.

बुझ्ने कोशिस गर साथी । म
एउटा भोकाएको शिकारी जन्तु हो
र तँ मेरो आहारा ।
Try to understand my friend, I
am a hungry predator and
you are my prey.

3

बाखा चलाख थियो । उसले ज़ुक्ति लगायो ।

The goat was clever so it thought of a trick.

तिमी साँच्चै नै मलाई खान चाहन्छौ
भने मेरो एउटा शर्त छ । मेरो लागि एउटा
मिठो गित गाइदेऊ, म नाच्छु । त्यसपछि तिमी
मलाई खान सक्छौ ।

If you really want to eat me, I have one
condition. Sing a nice song for me. I will
dance, Then you can eat me.

हिउँचितुवा छक्क पन्यो तर उसले मान्यो ।

The Snow Leopard was surprised but it agreed.

4

हिउँचितुवा गित गाउन थाल्यो-तिरि मुरली बज्यो वनैमा.... बाखा कम्मर मर्काई मर्काई नाच्न थाल्यो । उसको घाँटीमा बाँधेको घंटी टिङरिङ टिङरिङ बज्न थाल्यो । घंटीको चर्को आवाज सुनेर एकैछिनमा गोठालो दौडदै त्यहाँ आईपुग्यो । गोठालालाई देखेर हिउँचितुवा कूलेलाम ठोक्को ।

Snow leopard started to sing a song-tiriri murali bajyo banaima.... Goat started to dance, shaking his waist. At the same time the bell that was tied up in goat's neck started ringing loudly. Hearing the bell ring loud, the herder came running there, and the Snow Leopard ran away.

5

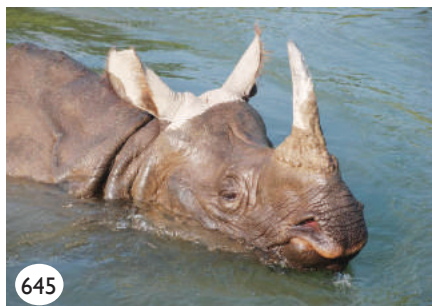
National Trust For Nature Conservation

National Trust for Nature Conservation (NTNC) was established in 2039 B.S. by an act endorsed by the government of Nepal as an autonomous and not-for-profit organization, mandated to work in the field of nature conservation in Nepal. The Trust, in the past three decades, has successfully implemented various projects to fulfill the need and demands of communities on nature and wildlife conservation, biodiversity as well as cultural heritage protection, ecotourism, alternative energy promotion, gender empowerment, agriculture and livestock support and community based health services for sustainable development of the

community. The Trust's experience over the years has shown that conservation efforts in low-income economy such as Nepal cannot be successful, much less sustainable, unless the needs and welfare of the local people are addressed. Holistic and integrated conservation and development programs with active people's participation aimed at promoting local ownership is the focus of all the activities of the Trust.

Geographically, the trust activities have spread from the sub-tropical plains of Chitwan, Bardia, Kanchanpur and Parsa to the Annapurna, Manaslu and Gaurishankar regions of the high Himalayas, including the trans-

Himalaya region of Upper Mustang and Manang. Currently, the projects of trust are divided into three geographical areas - the lowland, the mid hills (Kathmandu Valley) and the high mountains. The trust's activities in the lowlands are based in and around the Chitwan National Park, the Parsa Wildlife Reserve, the Bardia National Park and the Shuklaphanta Wildlife Reserve located in the central, western and far-western development regions of Nepal, through the Biodiversity Conservation Center (BCC) and Parsa Conservation Program (PCP) in Chitwan and Parsa respectively, the Bardia Conservation Program (BCP) in Bardia and the Shuklaphanta Conservation Program (SCP) in Kanchanpur districts. Similarly, the Annapurna Conservation Area (ACA), the Manaslu Conservation Area (MCA) and the Gaurishankar Conservation Area (GCA) are the three Protected Areas managed by the Trust in the mountain region. All three conservation areas under NTNC management cover the snow leopard range Himalayan region too. The Central Zoo is the only project of the Trust in Kathmandu Valley.

राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष

राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोष वि.सं. २०३९ सालमा संसदबाट पारित ऐनद्वारा नेपालको प्रकृति संरक्षणको क्षेत्रमा काम गर्न स्थापित एक स्वायत्त र गैर-नाफामुखी संस्था हो । विगत तीन दशकमा कोषले स्थानीय समुदायहरूको दिगो विकास गर्न प्रकृति र वन्यजन्तु संरक्षण, जैविक विविधता जस्ता विषयहरूका अलावा सांस्कृतिक सम्पदा संरक्षण, पर्या-पर्यटन, बैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन, लैंगिक सशक्तीकरण, कृषि तथा पशुपालन र समुदायमा आधारित स्वास्थ्य सेवाहरू समुदायको आवश्यकता र मागको परिपूर्ति गर्नका लागि विभिन्न परियोजनाहरूको कार्यान्वयन गरिसकेको छ । कोषको विगतका वर्षहरूको अनुभवले नेपाल जस्तो कम आय भएको अर्थतन्त्रमा जबसम्म स्थानीयहरूको कल्याण हुने र उनीहरूका आवश्यकताको सम्बोधन गर्ने खालका

संरक्षणका प्रयासहरू गरिदैनन् तबसम्म यस्ता प्रयासहरू दिगो त के केही समयका लागि पनि सफल हुदैनन् । स्थानीयहरूको स्वामित्व ग्रहणको प्रवर्द्धनका लागि जनताको सक्रिय सहभागिता हुने समग्र र एकीकृत संरक्षण र विकासका कार्यक्रमहरूमा नै कोषका गतिविधिहरू केन्द्रित रहेका छन् ।

भौगोलिक हिसावले कोषका गतिविधिहरू तराईका चितवन, बर्दिया, कञ्चनपुर र पर्सादेखि हिमाल पारिका उपल्लो मुस्ताङ लगायतका उच्च हिमाली भेगका अन्नपूर्ण, मनास्लु र गौरीशंकर क्षेत्रसम्म फैलिएका छन् । हाल कोषका आयोजनाहरू तीनवटा भौगोलिक क्षेत्रहरूमा बाँडिएका छन् - तराई, मध्य पहाडी (काठमाडौं उपत्यका) र उच्च हिमाली । तराई भेगमा कोषका गतिविधिहरू जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र (बिसिसि) र पर्सा

संरक्षण कार्यक्रम (पिसिपि) को माध्यमबाट मध्यमान्चलका चितवन र पर्सामा चितवन राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वरपर र पर्सा वन्यजन्तु आरक्षणमा, बर्दिया संरक्षण कार्यक्रम (बिसिपि) को माध्यमबाट मध्य पश्चिमान्चलको बर्दिया जिल्लाको बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा र शुक्लाफाँट संरक्षण कार्यक्रम (एससिपि) को माध्यमबाट सुदुर पश्चिमान्चल विकासक्षेत्रको कन्चनपुर जिल्लामा शुक्लाफाँट वन्यजन्तु आरक्षणमा रहेका छन् । त्यसैगरी अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र (एसिए), मनास्लु संरक्षण क्षेत्र (एमसिए) र गौरीशंकर संरक्षण क्षेत्र (जिसिए) कोषले हिमाली भेगमा व्यवस्थापन गरेका तीनवटा संरक्षित क्षेत्रहरू हुन् । हिमाली भेगमा कोषले व्यवस्थापन गरेका तीनवटै संरक्षण क्षेत्रहरूमा हिउँचितुवा पाउन सकिन्छ । सदर चिडियाखाना, कोषको काठमाडौं उपत्यकामा रहेको एकमात्र परियोजना हो ।

CONSERVATION ACTIONS WE CAN TAKE

- Report poaching to the concerned authorities.
- Protect Snow Leopard habitat and prey species.
- Take measures to minimize loss of livestock to Snow Leopard: for example, guard livestock CAREFULLY (OR WILL), avoid leaving animals to graze near cliffs or in very broken terrain AND PREDATOR-PROOF CORRALS.
- Spread wildlife conservation awareness among local people and tourists.

BECOME A STEWARD FOR NATURE BY ENCOURAGING YOUR COMMUNITY TO CO-EXIST WITH THE ENDANGERED SNOW LEOPARD BY TAKING THE ABOVE ACTIONS.

BY ENSURING SNOW LEOPARDS CAN FIND SUFFICIENT WILD PREY FOR FOOD, AND SO THAT THEY NOT HAVE TO RELY UPON DOMESTIC LIVESTOCK ANIMALS FOR THEIR SURVIVAL.

Snow Leopards and other wildlife are like a necklace of jewels around our mountains!

Do you know these facts?

- Snow Leopard is endangered species of Nepal and other 12 range countries in South & Central Asia.
- Snow Leopard serves as an indicator for environmental health of the high mountain ecosystem.
- Like humans and all animals, Snow Leopards require food, shelter and security from enemies.
- Snow leopard presence in Nepal and the Himalayas can be compared with the importance of lions to African countries or the Giant White Panda to China.
- Snow leopard is part of natural heritage and is unique and valuable to the area.

Snow Leopard Conservancy
18030 Comstock Avenue, Sonoma, CA 95476
Phone 707.935.3851
URL: www.SnowLeopardConservancy.org

National Trust for Nature Conservation
Khumaltar, Lalitpur
Phone 977-01-5526571
Email: info@ntc.org.np | URL: www.ntc.org.np